

Для внутрішнього користування

ОФІС ПРЕЗИДЕНТА УКРАЇНИ

**ДИРЕКТОРАТ З ПИТАНЬ ВНУТРІШНЬОЇ
ТА ГУМАНІТАРНОЇ ПОЛІТИКИ**

**КАЛЕНДАР
ПАМ'ЯТНИХ ДАТ
2021 рік**

I квартал (січень-березень)

Київ-2020

Десятиріччя, проголошені ООН:

2019–2028 – Десятиліттям сімейних фермерських господарств

2021–2030 – Десятиліттям відновлення екосистем

2021–2030 – Міжнародним Десятиліттям науки про океан в інтересах сталого розвитку

ЮНЕСКО проголосило:

м. Тбілісі (Грузія) – Всесвітньою столицею книги 2021 року

Президентом України проголошено:

2018–2027 – Десятиріччям української мови

2020–2021 – навчальний рік оголошено Роком математичної освіти в Україні

На державному рівні відповідно до **Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року №4478 «Про відзначення пам'ятних дат і ювілеїв у 2021 році»** відзначатимуться:

1075 років із часу першої писемної згадки про місто Вишгород (946);

1025 років із часу першої писемної згадки про місто Полонне (996);

1025 років із часу завершення зведення Десятинної церкви (996);

950 років із часу першої писемної згадки про місто Старий Самбір (1071);

925 років із часу першої писемної згадки про місто Ромни (1096);

875 років із часу першої писемної згадки про місто Путивль (1146);

875 років із часу першої писемної згадки про селище Меджибіж (1146);

825 років із часу першої писемної згадки про місто Камінь-Каширський (1196);

800 років із дня битви під Галичем (23.05.1221);

650 років із часу першої писемної згадки про місто Болехів (1371);

450 років із часу першої писемної згадки про місто Бахмут (1571);

450 років із часу першої писемної згадки про місто Богодухів (1571);

450 років із часу першої писемної згадки про місто Кременчук (1571);

425 років із часу укладення Берестейської унії – створення Української греко-католицької Церкви (1596);

425 років із дня битви біля урочища Гострий Камінь (березень–квітень 1596);

425 років із часу битви в урочищі Солониця (травень–червень 1596);

400 років із часу Хотинської битви (липень–жовтень 1621);

375 років із часу заснування міста Валки (1646);

375 років із часу видання Требника Петра Могили друкарнею Києво-Печерської лаври (1646);

250 років із часу заснування астрономічної обсерваторії у місті Львові (нині – астрономічна обсерваторія як науково-дослідна установа Львівського національного університету імені Івана Франка) (1771);

250 років із часу початку спорудження Свято-Успенського собору у місті Харкові (1771);

250 років із часу заснування Шосткинського порохового заводу (нині – казенне підприємство Шосткинський казенний завод “Зірка”) (1771);

225 років із часу заснування в місті Умані Національного дендрологічного парку “Софіївка” Національної академії наук України (1796);

- 200 років із часу заснування Південного товариства декабристів (1821);
- 200 років із часу заснування міста Болград (1821);
- 200 років із часу заснування Миколаївської астрономічної обсерваторії (нині – науково-дослідний інститут “Миколаївська астрономічна обсерваторія”) (1821);
- 175 років із часу першого видання “Історії Русів” славістом Осипом Бодянським (1846);
- 150 років із часу відкриття у місті Києві Колегії Павла Галагана (жовтень 1871);
- 125 років із часу заснування Львівської академічної громади (1896);
- 125 років із часу початку кінематографа в Україні (13.09.1896 – кінопоказ у приміщенні львівського Пасажу Гаусмана, 02.12.1896 – кінопоказ у приміщенні Харківського оперного театру);
- 125 років із дня заснування Чернігівського обласного історичного музею ім. В.В. Тарновського (26.11.1896);
- 100 років із часу заснування Української медичної стоматологічної академії (1921);
- 100 років із часу заснування Харківської державної академії дизайну і мистецтв (1921);
- 100 років із часу створення Мліївської дослідної станції садівництва (нині – Дослідна станція помології ім. Л.П.Симиренка Інституту садівництва Національної академії аграрних наук України) (1921);
- 100 років із дня заснування Українського Вільного Університету (17.01.1921);
- 100 років із дня утворення Всеукраїнського музичного товариства імені Миколи Леонтовича (01.02.1921);
- 100 років із дня заснування державного степового заповідника “Асканія-Нова” (нині – Біосферний заповідник “Асканія-Нова” імені Ф.Е.Фальц-Фейна Національної академії аграрних наук України) (08.02.1921);
- 100 років із дня заснування Луганського національного університету імені Тараса Шевченка (01.03.1921);
- 100 років із дня створення Музею (Кабінету) антропології та етнології ім. Хв. Вовка (29.03.1921);
- 100 років із дня заснування Одеського національного економічного університету (16.05.1921);
- 100 років із часу заснування у місті Львові Українського таємного університету (липень 1921);
- 100 років із часу проведення I Всеукраїнського православного церковного Собору, на якому підтверджено автокефалію Української православної церкви та обрано її керівництво на чолі з митрополитом Василем Липківським (14–30.10.1921);
- 100 років із часу проведення Другого Зимового походу Армії Української Народної Республіки (25.10–21.11.1921) та розстрілу вояків Армії Української Народної Республіки біля містечка Базар (нині – село Коростенського району Житомирської області) (21.11.1921);
- 100 років із дня заснування національної гідрометеорологічної служби (19.11.1921);
- 75 років із часу заснування Інституту філософії імені Г.С.Сковороди Національної академії наук України (1946);

- 75 років із часу заснування Київського національного торговельно-економічного університету (1946);
- 75 років із часу заснування дослідного конструкторського бюро під керівництвом Олега Антонова (нині – державне підприємство “Антонов”) (1946);
- 75 років із часу заснування Львівського державного університету фізичної культури імені Івана Боберського (1946);
- 75 років із часу заснування Львівської національної академії мистецтв (1946);
- 75 років із часу створення Українського науково-дослідного інституту протезування, протезобудування та відновлення працездатності (1946);
- 75 років із часу відновлення Спілки Української Молоді в діаспорі (25.04.1946);
- 75 років із дня заснування Інституту фізіології рослин і генетики Національної академії наук України (15.05.1946);
- 75 років із дня заснування Інституту захисту рослин Національної академії аграрних наук України (07.06.1946);
- 75 років із часу проведення Грубешівської операції – звільнення міста Грубешів військовими УПА та польської організації ВіН (“Свобода і незалежність”) (27–28.05.1946);
- 70 років із часу заснування Льотної академії Національного авіаційного університету (1951);
- 50 років із часу заснування Інженерно-технологічного інституту “Біотехніка” Національної академії аграрних наук України (1971);
- 50 років із часу заснування народного літературно-меморіального музею Лесі Українки в селі Косівщина Сумського району Сумської області (1971);
- 30 років із дня ухвалення Верховною Радою України Акта проголошення незалежності України (24.08.1991);
- 30 років із дня проведення Всеукраїнського референдуму на підтвердження незалежності України (01.12.1991);
- 30 років із дня створення Збройних Сил України (06.12.1991);
- 25 років із дня заснування Чорноморського національного університету імені Петра Могили (17.01.1996);
- 25 років із дня ухвалення Верховною Радою України Конституції України (28.06.1996);
- 25 років із дня введення в обіг національної грошової одиниці – гривні (02.09.1996);
- 25 років із дня заснування Конституційного Суду України (16.10.1996).

ЗМІСТ

<u>СІЧЕНЬ</u>	<u>5</u>
<u>ЛЮТИЙ</u>	<u>18</u>
<u>БЕРЕЗЕНЬ</u>	<u>30</u>

СІЧЕНЬ

1

Новорічне свято

Всесвітній день миру (8 грудня 1967 року папа Павло VI встановив Всесвітній день миру (у католиків День всесвітніх молитов про мир), який було прийнято відзначати в перший день кожного нового року. 17 грудня 1969 року Генеральна Асамблея ООН проголосила свято офіційним)

День заснування Словацької Республіки. Національне свято

День незалежності Республіки Гаїті. Національне свято

День незалежності Республіки Камерун. Національне свято

День національного визволення Республіки Куба. Національне свято

День Незалежності Республіки Судан. Національне свято

115 років від часу видання у м. Києві першого номеру щоденної україномовної газети «Громадська думка» (1906)

30 років від дня, коли вийшов перший номер газети Верховної Ради УРСР «Голос України» (1991)

165 років від дня народження Модеста Петровича Вітошинського (1856–1901), українського співака

145 років від дня народження Якова Йосиповича Гальперна (1876–1941), українського хірурга, педагога

125 років від дня народження Василя Ілліча Касіяна (1896–1976), українського графіка, лауреата Національної премії України ім. Тараса Шевченка

105 років від дня народження Степана Хвилі (1916–2006), українського живописця (Австралія)

2

День Святого Бертольда – засновника м. Берн. Національне свято Швейцарської Конфедерації

200 років від дня народження Платона Федоровича Симиренка (1821–1863), українського промисловця-цукрозаводчика, садівника

180 років від дня народження Тадея Розеславовича Рильського (1841–1902), українського культурно-освітнього діяча і етнографа (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)

180 років від дня народження Костянтина Петровича Михальчука (1841–1914), українського мовознавця та етнографа, громадського діяча (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)

120 років від дня народження Григорія Яковича Козаченка (1901–1970), українського актора

95 років від дня народження Віри Вовк (Віри Остапівни Селянської) (1926), української письменниці у Бразилії, лауреатки Національної премії України ім. Тараса Шевченка;

85 років від дня народження Андрія Степановича Крижанівського (1936–1989), українського письменника

80 років від дня народження Петра Кіндратовича Короля (1941–2015), українського важкоатлета, олімпійського чемпіона, світового рекордсмена

3

500 років від дня, коли Папа Римський Лев X відлучив від римо-католицької церкви релігійного реформатора Мартіна Лютера за публікацію 95 тез про фінансові зловживання в церкві

130 років від дня народження Степана Шаха (1891–1978), українського педагога, освітнього і громадського діяча

110 років від дня народження Михайла Давидовича Бернштейна (1911–2002), українського літературознавця

65 років від дня народження Мела Гібсона (1956), американського кіноактора, режисера, сценариста, продюсера, лауреата двох премій «Оскар» і премії «Золотий глобус»

4

День мучеників незалежності. Національне свято Демократичної Республіки Конго

День незалежності. Національне свято Республіки Союзу М'янма

Всесвітній день азбуки Брайля (*резолюція ООН А / С.3 / 73 / L.5 / Rev.1 від 1 листопада 2018 року*)

130 років від дня народження Павла Миколайовича Першина (1891–1970), російського і українського економіста-аграрника

5

День пам'яті про євпаторійський десант у Криму. (*У ніч на 5 січня 1942 року морський десант особливого відділу Чорноморського флоту підійшов до Євпаторії і стрімко атакував супротивника. Загін, який бився до останнього патрона, після двох днів безперервного бою загинув. Після цього карателі винищили значну частину населення міста*)

55 років від дня завершення будівництва у Дніпропетровській області першої черги найбільшої у світі марганцевої шахти на Грушівському руднику, розрахованої на видобуток півмільйона тон руди щороку (1966)

40 років від дня, коли у м. Києві розпочався судовий процес над членом Української Гельсінської групи Оксаною Яківною Мешко (1905–1991), (звинувачена за ст. 62 ч. 1 КК УРСР, засуджена на 6 місяців ув'язнення і 5 років заслання) (1981)

130 років від дня народження Миколи Миколайовича Попова (1891–1938), українського історика, державного діяча

145 років від дня народження Конрада Аденауера (1876–1967), німецького політичного та державного діяча, канцлера

115 років від дня народження Бориса Олександровича Балабана (1906–1959), українського режисера, актора

100 років від дня народження Данила Даниловича Федоряченка (1921–2016), українського театрального діяча

6

Святвечір. Багата кутя

День марунів. Національне свято Ямайки (*святкується у день народження капітана Куджое, який був маруном (маруни – борці за свободу корінного населення Ямайки, які відбивали напади британських колоніальних військ)*)

175 років з часу написання Тарасом Шевченком свого безсмертного вірша «Заповіт» (у маєтку свого друга Андрія Козачковського в Переяславі) (1846)

175 років від дня, коли у м. Києві створено Кирило-Мефодіївське товариство (1846)

425 років від народження Богдана Зиновія Хмельницького (1596–1657), видатного державного і військового діяча, гетьмана України з 1648 року, організатора і очільника Національно-визвольної війни Українського народу середини XVII століття, засновника Української козацької держави.

120 років від дня народження Миколи Миколайовича Гришка (1901–1964), вченого, ботаніка, селекціонера, генетика, академіка (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)

80 років від дня народження Ганни Танасівни Чубач (1941–2019), української поетеси (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)

7

Різдво Христове

60 років з часу заснування Української загальнонародної організації (УЗНО), нелегального об'єднання національно-самостійницького спрямування на Івано-Франківщині (1961)

30 років від дня початку операції «Буря в пустелі» у рамках першої війни США в Іраку (1991)

130 років від дня народження Юрія Добриловського (1891–1955), військового діяча, полковника медслужби Армії УНР, учасника боротьби за незалежність України у XX столітті (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)

120 років від дня народження Василя Григоровича Чумака (1901–1919), українського поета, громадського діяча

110 років від дня народження Костянтина Івановича Макова (1911–1948), українського гідрогеолога

80 років від дня народження Джона Ернеста Уокера (1941), англійського хіміка, лауреата Нобелівської премії (1997)

8

170 років від дня, коли французький фізик Жан Фуко завдяки сконструйованому ним апарату довів, що Земля обертається (1851)

60 років від дня, коли французи на референдумі проголосували за надання Алжиру незалежності (1961)

155 років від дня народження Степана Юліановича Кобилянського (1866 –1940), українського живописця

- 135 років від дня народження Степана Йосиповича Шкурата (1886–1973), українського актора
- 120 років від дня народження Володимира Миколайовича Владка (Єремченка) (1901–1974), українського письменника-фантаста, журналіста (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)
- 110 років від дня народження Степана Андрійовича Крижанівського (1911–2002), українського поета, літературознавця і критика, перекладача
- 100 років із дня народження Василя Сенатора (1921–1944), військового льотчика, учасника вигнання нацистів із території України (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)
- 90 років від дня народження Костянтина Івановича Чеканьова (1931–2000), українського скульптора

9

- 100 років від дня підписання Симоном Петлюрою закону про Раду Республіки як тимчасового органу народної влади, якому належить повнота влади на час перебування уряду УНР поза межами країни (1921)
- 70 років від дня офіційного відкриття будівлі штаб-квартири ООН у Нью-Йорку (1951)
- 35 років від дня, коли найбільший на той час у світі вантажний літак українського виробництва АН-124 «Руслан» здійснив перший робочий рейс на північ СРСР (політ тривав 7 годин 41 хвилину) (1986)
- 160 років від дня народження Степана Федака (1861–1937), українського громадсько-політичного діяча, адвоката
- 145 років від дня народження Степана (релігійне ім'я – Сильвестр) Юхимовича Гаєвського (1876–1975), українського літературознавця, мовознавця, церковного діяча, педагога (Австралія)
- 125 років від дня народження Степана Васильовича Шагайди (справжнє прізвище – Шагадин) (1896–1938), українського актора театру та кіно
- 110 років від дня народження Василя Федоровича Мироненка (1911–1964), українського графіка
- 100 років від дня народження Лариси Ратушної (1921–1944), учасниці антинацистського Руху Опору (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)
- 85 років від дня народження Віталія Дмитровича Походенка (1936), українського фізико-хіміка, віце-президента НАН України

10

- 75 років від дня, коли у Лондоні відбулося перше засідання Генеральної Асамблеї ООН, на якому було представлено 51 державу (1946)

- 60 років від дня, коли мер міста Нью-Йорка (США) Роберт Ф.Вагнер підписав прокламацію, якою встановлювалося, що 22 січня відзначатиметься як День Української незалежності (*у прокламації йшлося про те, що цього дня на міській ратуші поруч з прапором США встановлюватиметься український національний прапор*) (1961)
- 85 років від дня народження Роберта Вільсона (1936), американського фізика, лауреата Нобелівської премії (1978)

11

День Республіки Албанія. Національне свято

- 40 років від дня, коли молоді члени Київського демократичного клубу Сергій Набока, Лариса Лохвицька, Інна Чернявська, Леонід Мілявський та Наталка Пархоменко розклеїли у місті Києві листівки: «Співвітчизники! 12 січня — День українських політв'язнів. Підтримаймо їх!» (*цього ж дня всі вони були заарештовані*) (1981)

12

День українського політв'язня (*відзначається в Україні щороку у цей день на честь осіб, які були заарештовані через політичні переконання. Традиція відзначення дня політв'язня запроваджена з 1975 на пропозицію В'ячеслава Чорновола, який закликав протистояти репресіям і жорстокості режиму*)

- 120 років від дня, коли у м. Львові відбулась інтронізація митрополитом Галицьким Андреем Шептицьким (1865–1944) (1901)
- 70 років від дня, коли набрала чинності Конвенція про попередження злочину геноциду і покарання за нього, ухвалена Генеральною Асамблеєю ООН 9 грудня 1948 року (1951)
- 320 років від дня народження Василя Григоровича-Барського (1701–1747), письменника, мандрівника (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)
- 100 років від дня народження Леоніда Михайловича Литвиненка (1921–1983), українського хіміка-органіка (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)
- 85 років від дня народження Федора Олексійовича Тишка (1936), українського вченого-медика, поета
- 85 років від дня народження Оярс-Раймондса (Раймонд) Паулса (1936), латиського композитора, політичного і громадського діяча

13

Щедра кутя**День пам'яті преподобної Меланії (Маланки (?–439))**

- 85 років від дня, коли польський суд засудив до страти лідера українських націоналістів Степана Бандеру (1936)
- 30 років від дня, коли в Литві відбулися криваві зіткнення між підрозділами радянської армії і місцевим населенням, спровоковані Кремлем, який намагався запобігти виходу республіки з СРСР. Штурмом було взято телецентр. У Литві цей день відзначається як День оборони і свободи. (1991)

- 140 років від дня Антіна Лотоцького (1881–1949), громадського діяча, письменника, видавця, учасника боротьби за незалежність України у ХХ столітті *(відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478)*
- 175 років від дня народження Василя Петровича Милорадовича (1846–1911), українського фольклориста, етнографа, перекладача
- 140 років від дня народження Антіна Львовича Лотоцького (1881–1949), українського письменника
- 125 років від дня народження Володимира Олександровича Брауна (1896–1957), українського кінорежисера

14

День Святителя Василя Великого**Обрізання Господнє****Новий рік за старим стилем**

- 75 років від дня, коли Генеральна Асамблея ООН обрала Українську РСР членом Економічної і соціальної ради ООН (1946)
- 135 років від дня народження Сильвестра Михайловича Калинця (1886–1946), українського письменника, фольклориста (Бразилія)
- 130 років від дня народження Осипа Емілійовича Мандельштама (1891–1938), російського поета
- 120 років від дня народження Василя Ільїна (1901–1963), мовознавця, педагога *(відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478)*

15

День міжнародного визнання Республіки Хорватія. Національне свято

- 20 років від дня відкриття всесвітньої онлайн-енциклопедії «Вікіпедія»
- 200 років від дня народження Антона Петрушевича (1821–1913), історика, археолога, етнографа *(відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478)*
- 150 років від дня народження Агатангела Кримського (1871–1942), вченого, академіка, сходознавця, філолога, письменника, історика, перекладача, репресованого *(відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478)*
- 100 років від дня народження Лариси Феодосіївни Кодацької (1921–1995), українського літературознавця
- 100 років від дня народження Михайла Павловича Лисиці (1921–2011), українського фізика

16

Річниця від дня, коли Верховна Рада України проголосувала з порушенням регламенту за пакет законів, котрий значно звужував права громадян: закони передбачили кримінальну відповідальність фактично за будь-який прояв протесту (2014)

- 30 років від дня, коли у м. Харкові відбувся мітинг на підтримку незалежності і суверенітету Литви, організований активістами Народного руху України, Української республіканської партії та Демократичної партії України (1991)

- 175 років від дня народження Степана Стефурака (1846–1888), українського актора
- 150 років від дня народження Сильвестра Гнатовича Яричевського (1871–1918), українського письменника

17

- 100 років від часу відкриття у Відні Українського Вільного Університету (УВУ), першого вищого навчального закладу і наукової установи української еміграції за кордоном (восени цього ж року переведений у Прагу) (1921) *(відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478)*
- 80 років від дня, коли у м. Львові завершився судовий процес над членами підпілля ОУН *(за вироком із 59 підсудних 42 засуджено до смертної карі; сімнадцять – до 10 років каторги і до 5 років заслання. Після клопотання голови Народних зборів Західної України К.Студинського президія Верховної Ради СРСР замінила жінкам розстріл на десятилітнє ув'язнення)* (1941)
- 20 років від дня, коли компанія Monsanto (США) оголосила про початок польових випробувань першого на планеті генетично модифікованого сорту пшениці (2001)
- 155 років від дня народження Миколи Ілліча Устимовича (1866–1918), українського військового діяча, генерал-хорунжого
- 130 років із дня народження Івана Литвиненка (1891–1947), військового діяча, полковника Армії УНР, учасника боротьби за незалежність України у ХХ столітті *(відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478)*
- 120 років від дня народження Григорія Даниловича Епіка (1901–1937), українського письменника, публіциста, перекладача, представника “Розстріляного Відродження”, репресованого *(відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478)*
- 110 років від дня народження Джорджа Стіглера (1911–1991), американського економіста, лауреата Нобелівської премії (1982)

18

Святвечір водохресний. Голодна кутя

День революції (День пам'яті) в Республіці Туніс. Національне свято

День Мартіна Лютера Кінга. Державне свято США *(відзначається у третій понеділок січня)*

- 120 років від дня народження Лукії Гумецької (1901–1988), вченої, мовознавця *(відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478)*
- 125 років від дня демонстрації публіці першого рентген-апарату конструкції Вільгельма Конрада Рентгена (1845–1923) (1896)
- 135 років від дня народження Тараса Шухевича (1886–1951), українського піаніста і педагога
- 120 років від дня народження Олексія Филімоновича Швачка (1901–1988), українського кінорежисера

- 100 років від дня народження Льва Ізраїльовича Гольденберга (1921–2016), українського бібліографа і книгознавця
- 85 років від дня народження Ігоря Юрійовича Малишевського (1936–2015), українського письменника, кіносценариста, журналіста
- 85 років від дня народження Степана Іллча Жупанина (1936–2005), українського поета

19

Хрещення Господнє (Богоявлення Господнє. Водохреще)

Річниця від дня, коли люди, обурені законами «16 січня», вирушили в урядовий квартал у м. Києві, де на початку вулиці Грушевського відбулись сутички з міліцією (2014)

- 75 років від дня створення Союзу українців у Великобританії (1946)
- 285 років від дня народження Джеймса Уатта (Ватт) (1736–1819), шотландського винахідника-механіка, творця універсальної парової машини подвійної дії (його ім'ям названа одиниця потужності — Ват)
- 150 років від дня народження Євгена Михайловича Кузьміна (1871–1942), мистецтвознавця, публіциста, представника “Розстріляного Відродження”, репресованого (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)
- 140 років від дня народження Параски Миколаївни Павленко (1881–1983), української майстрині декоративного розпису
- 135 років від дня народження Ніни Митрофанівни Левченко (за чоловіком – Тобілевич) (1886–1971), української актриси
- 85 років від дня народження Роллана Петровича Сергієнка (1936–2020), українського кінорежисера

20

Свято Іоанна Хрестителя (Собор святого Іоанна Предтечі)

День всенародної скорботи. Національний день пам'яті Республіки Азербайджан

- 360 років від дня, коли Львівська єзуїтська колегія отримала статус університету (нині – Львівський національний університет ім. І. Франка) (1661)
- 35 років від дня, коли у м. Києві відбувся 40-тисячний мітинг на честь річниці об'єднання Західноукраїнської Народної Республіки і Української Народної Республіки 22 січня 1919 року (1991)
- 35 років з часу проведення загальнокримського референдуму (першого в історії СРСР) з питання про відновлення Автономної Республіки Крим у складі УРСР. День Автономної Республіки Крим (*абсолютна більшість кримчан, що взяли участь у референдумі, підтримала відновлення автономії. 12 лютого 1991 року з урахуванням волевиявлення громадян Верховна Рада УРСР прийняла закон про закріплення повноважень республіки на державному рівні*)
- 110 років від дня народження Миколи Єфремовича Педошенка (1911–1992), українського актора
- 90 років від дня народження Девіда Лі (1931), американського фізика, лауреата Нобелівської премії (1996)

- 80 років від дня народження Наталі Василівни Костенко (1941), українського літературознавця
- 75 років від народження Девіда Лінча (1946), американського кінорежисера, музиканта, художника, актора

21

- 170 років від дня народження Івана Францовича Павловського (1851–1922), українського історика-архівіста
- 140 років від дня народження Степана Миколайовича Чарнецького (1881–1944), українського поета і театрального діяча
- 140 років від дня народження Мелетія Омеляновича Кічури (1881–1939), українського поета, перекладача
- 125 років від дня народження Гайка Хачатуровича Шахбазяна (1896–1982), українського гігієніста
- 125 років від дня народження Григорія Дяченка (1896–1959), українського композитора, співака, хорового диригента (Чехія)
- 110 років від дня народження Ольги Йосифівни Юровської (1911–1977), української актриси
- 100 років від дня народження Олександра Федоровича Музики (1921–2001), українського живописця
- 100 років від дня народження Анатолія Саркісовича Арутюнянца (1921–1999), українського графіка
- 90 років від дня народження Мар'яна Гнатовича Гарнавського (1931), українського художника по склу
- 80 років від дня народження Пласідо Домінго (повне ім'я – Хосе Пласідо Домінго Ембіль) (1941), іспанського співака, всесвітньо відомого оперного тенора

22

- День Соборності України** (*відзначається згідно з Указом Президента України від 13 листопада 2014 року № 871 щорічно у день проголошення в 1919 році Акта злуки*)
- 102 років тому у Києві відбулося проголошення Акта злуки двох українських державних утворень – Української Народної Республіки і Західно-Української Народної Республіки (1919)**
- Річниця від дня, коли від вогнепальних поранень загинули активісти С.Нігоян та М.Жизневський, а тіло Ю.Вербицького було знайдено в околицях села Гнідин Бориспільського району Київської області зі слідами тортур (2014)**
- 160 років від дня, коли французький мандрівник Анрі Муо виявив у джунглях Камбоджі величезний храмовий комплекс XII століття Ангкор Ват, найбільшу культову споруду та одну з найважливіших археологічних пам'яток світу (1861)

- 75 років від дня, коли Президія Верховної Ради СРСР постановила затвердити подання президії Верховної Ради УРСР про утворення Закарпатської області з центром у м. Ужгороді (*до складу області включено міста: Ужгород, Мукачеве та округи: Берегівську з центром у м. Берегове, Великоберезнянську з центром у с. Великий Березний, Воловецьку з центром у с. Воловець, Воловську з центром у с. Волове, Іршавську з центром у с. Перечин, Рахівську з центром у с. Рахове, Свалявську з центром у с. Свалява, Севлюшську з центром у м. Севлюш, Тячівську з центром у с. Тячеве, Ужгородську з центром у м. Ужгород і Хустську з центром у м. Хуст*) (1946)
- 75 років від дня, коли президент США Гаррі Трумен заснував Центральну розвідувальну групу, що згодом перетворилася на ЦРУ (1946)
- 75 років від проголошення курдами незалежної народної Республіки Махабад в однойменному місті та прилеглих територіях на півночі Ірану (*Іран придушив цей виступ у грудні 1946 року*) (1946)
- 60 років від дня, коли у м. Нью-Йорк (США) відбулося свято самостійності та соборності України (*організоване Комітетом об'єднаних американсько-українських організацій Нью-Йорку і Українського конгресового комітету Америки, на якому було прочитано IV Універсал, над Empire State Building майорів український прапор. Урочистості також відбулись у містах Мюнхен (Німеччина), Едмонтон та Торонто (Канада), Відень (Австрія)*)
- 460 років від дня народження Френсіса Бекона (1561–1626), англійського філософа і державного діяча
- 105 років від дня народження Данила Георгійовича Нарбута (1916–1998), українського художника театру, живописця

23

- 340 років з часу підписання угоди про перемир'я – Бахчисарайського мирного договору між Туреччиною, Кримським ханством та Московською державою. (*договір зумовлений перемогами російського війська та частин вірного Москві українського козацтва над турецько-татарською армією. Укладений терміном на 20 років і завершив війни 70-х років XVII століття між цими державами за володіння землями Правобережної України*) (1681)
- 100 років від дня, коли у м. Тарнов (Польща) відбулося перше засідання Ради Республіки – тимчасового верховного органу УНР в екзилі (1921)
- 130 років від дня народження Павла Тичини Григоровича (1891–1967), поета, перекладача, громадського та державного діяча (***відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478***)
- 120 років від дня народження Галини Львівни Левицької (Крушельницька) (1901–1949), української піаністки, педагога
- 90 років від дня народження Івана Васильовича Сподаренка (1931–2009), українського журналіста, політика, громадського діяча
- 75 років від дня народження Бориса Абрамовича Березовського (1946–2013), російського підприємця і політичного діяча
- 100 років з часу вбивства українського композитора Миколи Леонтовича (1921)

24

- 155 років від дня виходу у Петербурзі першого номера українського журналу «Основа» (1861)
- 245 років від дня народження Ернста Теодора Амадея Гофмана (1776–1822), німецького письменника-романтика, музичного критика, диригента, композитора, художника-декоратора
- 80 років від дня народження Юрія Володимировича Покальчука (1941–2008), українського письменника, перекладача, науковця (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)
- 60 років від дня народження Олександра Васильовича Ірванця (1961), українського поета, прозаїка, драматурга, перекладача;
- 60 років від дня народження Настасі Кінські (1961), німецької акторки

25

День Тетяни

- 190 років від дня, коли сейм Польщі оголосив про скинення імператора Миколи I з польського престолу (кульмінація Польського повстання 1830–1831 років) (1831)
- 100 років від дня, коли Політбюро ЦК КП(б)У, розглянувши повідомлення О.Шумського про те, що М.Грушевський звернувся із клопотанням до радянських органів про повернення в Україну, вирішило заборонити в'їзд М.Грушевському в УСРР (1921)
- 100 років від дня прийняття Радою Народних Комісарів УСРР постанови «Про Українську академію наук» (1921)
- 285 років від дня народження Жозефа Луї Лагранжа (1736–1813), французького математика і механіка, автора класичного трактату «Аналітична механіка»
- 90 років від дня народження Вадима Михайловича Гречини (1931–2005), українського архітектора
- 85 років від дня народження Бориса Миколайовича Бублика (1936–1999), українського вченого в галузі механіки та математики
- 80 років від дня народження Георгія Гавриловича Пустовійта (1941), українського скульптора
- 43 років від дня народження Володимира Олександровича Зеленського (1978), шостого і чинного Президента України з 20 травня 2019 року

26

Міжнародний день митника (*Відзначається з 1983 року. У листопаді 1952 року вступила в силу Конвенція про утворення Ради митного співробітництва, а 60 років тому – 26 січня 1953 року в Брюсселі відбулася перша сесія цієї Ради, яка згодом (1994) отримала сучасну назву – Всесвітня митна організація (ВМО). Через 30 років саме цей день був обраний в якості щорічного свята – Міжнародного дня митних служб*)

День Австралії. Національне свято

День Республіки. Національне свято Індії

День Звільнення. Національне свято Республіки Уганда

День працівника контрольно-ревізійної служби України (26 січня 1993 року був підписаний Закон України № 2939-XII «Про державну контрольно-ревізійну службу в Україні»)

- 100 років від дня, коли уряд Чехословаччини затвердив закон про конституцію Закарпатської України, згідно з якою визнавалася її автономія в складі Чехословаччини (1921)
- 230 років від дня народження Івана (Іоанн) Івановича Чурговича (1791–1862), українського педагога, публіциста, священника, теолога
- 110 років від дня народження Полікарпа Куша (1911–1993), американського фізика, лауреата Нобелівської премії (1955)
- 85 років від дня народження Людмили Семенівни Дем'янівської (1936), українського літературознавця, критика

27

Міжнародний день пам'яті жертв Голокосту (проголошений Генеральною Асамблеєю ООН (A/RES/60/7))

- 150 років від дня народження Івана Филипчак (1871–1945), українського письменника, громадського діяча, краєзнавця
- 110 років від дня народження Івана Макаровича Гончара (1911–1993), художника, скульптора, графіка, колекціонера, етнографа (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)
- 100 років від дня народження Бориса Колесника (1921–2010), військового діяча, артилериста, учасника вигнання нацистів із території України

28

Річниця від дня, коли на вимогу Майдану відправлено у відставку уряд М.Азарова. Верховна Рада України скасувала кілька законів «16 січня» (2014)

- 35 років від дня трагічної катастрофи американського космічного човника «Челенджер» на мисі Канаверел (США) (1986)
- 410 років від дня народження Яна Гевелія (1611–1687), польського астронома, засновника селенографії, автора першої карти Місяця
- 125 років від дня народження Ольги Олександрівни Загальської (1896–1976), української художниці тканин
- 110 років від дня народження Семена Яковича Брауде (1911–2003), вченого, радіофізика, астронома, академіка (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)
- 110 років від дня народження Йосипа Семеновича Курочки (1911–1968), українського і польського диригента, педагога
- 100 років від дня народження Леоніда Смогоржевського (1921–1996), вченого, зоолога, орнітолога (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)
- 80 років від дня народження Бориса Вікторовича Івченка (1941–1990), кінорежисера, актора (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)

70 років від дня народження Леоніда Костянтиновича Каденюка (1951–2018), льотчика-космонавта (першого космонавта незалежної України), генерал-майора авіації, Героя України *(відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478)*

29

День мобілізації зусиль проти загрози ядерної війни *(відзначається з 1985 року, з часу прийняття Делійської декларації про принципи вільного від ядерної зброї та ненасильницького світу, в якій міститься заклик до припинення гонки ядерного озброєння, скорочення та поступової ліквідації ядерних арсеналів і усунення загрози ядерної війни)*

День пам'яті Героїв Крут

125 років від дня, коли американський фізик Еміль Груббе вперше використав радіоактивне випромінювання для лікування раку (1896)

155 років від дня народження Ромена Роллана (1866–1944), французького письменника і драматурга, громадського діяча, лауреата Нобелівської премії з літератури (1915)

110 років від дня народження Антона Амвросійовича Шапурми (1911–1987), грецького письменника України

100 років від дня народження Миколи Петровича Равицького (1921–1997), українського театрального діяча, режисера

30

50 років від дня проведення у Оттаві (Канада) перед будинком посольства СРСР великої маніфестації українських студентів Монреалю, Торонто й Оттави організованої Комітетом за визволення В.Мороза та приуроченої до річниці бою під Крутами (1971)

115 років від дня народження Василя Миколайовича Греченка (1906–1967), українського художника театру

80 років від дня народження Василя Івановича Фольварочного (1941), українського поета, прозаїка, драматурга

80 років від дня народження Річарда Брюса «Діка» Чейні (1941), американського політичного діяча, республіканця, віце-президента США (2001–2009)

31

День незалежності Республіки Науру. Національне свято

Всесвітній день допомоги хворим на проказу *(відзначається щороку в останню неділю січня, починаючи від 1954 року, за ініціативою французького громадського діяча Рауля Фоллеро, який присвятив усе життя боротьбі з хворобою Хансена — проказою)*

80 років від дня, коли у м. Вінниці розпочався публічний судовий процес над колишнім командиром Армії УНР Ананієм Гавриловичем Волинцем (1894–1941) (засуджений до вищої міри покарання і розстріляний 14 травня) (1941)

140 років від дня народження Ірвінга Ленгмюра (1881–1957), американського хіміка, лауреата Нобелівської премії (1932)

85 років від дня народження Олександри Кочман-Дяченко (1936), української художниці, скульпторки

Цього місяця виповнюється:

- 160 років тому у Петербурзі вийшов у світ «Букварь Южнорусскій» – посібник для навчання грамоти українською мовою, укладений Т.Г.Шевченком (1861)
- 180 років від дня народження Архипа Івановича Куїнджі (1841–1910), російського живописця-пейзажиста, педагога
- 100 років від часу, коли у м. Ужгород створено Руський театр товариства «Просвіта» (1921)
- 100 років від часу, коли у м. Мукачеве відбулася виставка робіт художників Підкарпатської України Й.Бакая та інших (1921)
- 60 років від часу, коли у Донецькій, Станіславській, Львівській областях створено підпільну «Українську загальнонародну організацію», перейменовану з часом в «Український національний фронт» (1961)
- 50 років від часу, коли було закінчено наукову розробку першого тому тритомного національного атласу України (*подібний атлас створено вперше у світовій практиці*) (1971)
- 35 років від часу, коли у Нью-Йорку (США) опублікована книга одного з провідних західних радянологів Роберта Конквеста «The Harvest of Sorrow: Soviet Collectivization and the Terror-Famine» («Жнива скорботи: радянська колективізація і голодомор») (1986)

ЛЮТИЙ

1

Національний день свободи. Національне свято США

День федеральних територій. Національне свято Малайзії

- 75 років від дня, коли першим Генеральним секретарем ООН обраний норвезький дипломат Трюгве Хальвдана Лі (1896–1968) (1946)
- 30 років від дня, коли Постановою Верховної Ради УРСР підприємства і організації металургійної і вугільної промисловості СРСР, розташовані на території Української РСР, передані у власність республіки (1991)
- 175 років від дня народження Гренвілла Стенлі Холла (1846–1924), американського психолога
- 140 років від дня народження Миколи Олександровича Капустянського (1881–1979), українського військового і політичного діяча, генерал-хорунжого Армії УНР, одного з керівників Організації українських націоналістів (мельниківців) (за іншими відомостями народився 30 березня)
- 120 років від дня народження Кларка Гейбла (1901–1960), американського актора, лауреата трьох премій «Оскар»
- 110 років від дня народження Павла Федосійовича Ловецького (справжнє прізвище – Левицький) (1911–1975), українського письменника
- 90 років від дня народження Бориса Миколайовича Єльцина (1931–2007), російського державного діяча
- 90 років від дня народження Володимира Васильовича Микити (1931), українського живописця

2

- Всесвітній день водно-болотних угідь** (відзначається із 1996 року на честь підписання цього дня у 1971 році в іранському місті Рамсар Конвенції про водно-болотні угіддя, що мають міжнародне значення як середовища існування водоплавних птахів (Рамсарська конвенція))
- 75 років від дня, коли СРСР анексував Південний Сахалін та Курильські острови, що належали Японії (1946)
- 65 років із дня, коли на полігоні у м. Семіпалатинськ (Казахстан) відбулось перше у світі випробування стратегічної ракети (1956)
- 60 років від дня, коли в містах Хмельницькому та Волочиську (Хмельницька область) розповсюджено близько 150 листівок антирадянського змісту (1961)
- 170 років від дня народження Франсуа Альфонса Фореля (1841–1912), швейцарського природознавця, лікаря, засновника лімнології (наука про озера)
- 150 років від дня народження Ярослава Івановича Грдини (1871–1931), українського вченого у галузі механіки
- 130 років від дня народження Осипа Івановича Когута (1891–1941), українського громадсько-політичного діяча
- 120 років від дня народження Валер'яна Петровича Підмогильного (1901–1941), українського письменника, перекладача, представника “Розстріляного Відродження”, репресованого (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)
- 80 років від дня народження Олександра Петровича Короля (1941), українського режисера

3

День героїв Мозамбіку. Національне свято Республіки Мозамбік

- 100 років від дня, коли німецькі нацисти провели перший масовий мітинг у Мюнхені (1921)
- 125 років від дня народження Ісака Ізраїльовича Мінца (1896–1991), українського історика
- 120 років від дня народження Івана Миколайовича Буланкіна (1901–1960), українського біохіміка (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)
- 90 років від дня народження Валентина Марковича Подольського (1931), українського скульптора
- 85 років від дня народження Олени Павлівни Грищенко-Вінтоняк (1936), української майстрині народно-декоративного мистецтва

4

Всесвітній день боротьби проти раку (проголошений «Міжнародним союзом з боротьби з онкологічними захворюваннями» – Міжнародним союзом проти раку або UICC, відзначається щорічно цього дня)

День незалежності Демократичної Соціалістичної Республіки Шрі-Ланка

- 60 років від дня, коли у м. Донецьку закінчено будівництво нового приміщення для державного Українського музично-драматичний театру ім. Артема (нині – Донецький національний академічний український музично-драматичний театр) (1961)
- 275 років від дня народження Анджея Тадеуша Бонавентури Костюшка (1746—1817) — польського і білоруського військового і політичного діяча, учасника Війни за незалежність США, організатора антиросійського повстання у Польщі 1794 року, національного героя Польщі і США
- 140 років від дня народження Григорія Миколайовича Беклемішева (1881–1935), українського педагога і піаніста
- 120 років від дня народження Бориса Миколайовича Горбунова (1901–1944), українського вченого в галузі будівельної механіки
- 95 років від дня народження Галини Никифорівни Кальченко (1926–1975), української скульпторки, народної художниці, лауреатки Національної премії України ім. Тараса Шевченка
- 85 років від дня народження Бориса Миколайовича Мозолевського (1936–1993), українського поета, археолога

5

День Конституції Мексиканських Сполучених Штатів**День звільнення від окупації. Національне свято Республіки Сан-Маріно**

- 140 років від дня народження Сергія Прокоповича Тимошенка (1881–1950), архітектора, громадського та державного діяча, учасника боротьби за незалежність України у ХХ столітті (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)
- 125 років від дня народження Анатолія Петровича Ніколаєва (1896–1972), українського акушера-гінеколога
- 100 років від дня народження Віктора Володимировича Бабенцова (1921), українського живописця і графіка
- 85 років від дня народження Володимира Михайловича Матковського (1936–2010), українського актора і співака
- 80 років від дня народження Володимира Івановича Тимофійєнка (1941–2007), українського історика архітектури

6

Міжнародний день боротьби із обрізанням жінок

День саамського народу (*рішення про святкування Міжнародного дня саамів ухвалено на 15-й конференції Союзу саамів у 1992 році*)

День Вайтангі. Національне свято Нової Зеландії

- 40 років від дня, коли Українську РСР обрали до Комітету по природних ресурсах згідно з рішенням економічної і соціальної Ради ООН (1981)
- 160 років від дня народження Миколи Дмитровича Зелінського (1861–1953), вченого, хіміка, академіка (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)
- 115 років від дня народження Валентина Івановича Орлянкіна (1906–1999), українського кінооператора, кінорежисера, режисера

- 110 років від дня народження Федора Сергійовича Мар'єнка (1911–1971), українського письменника
- 110 років від дня народження Роналда Уїлсона (Вілсон) Рейгана (1911–2004), актора, 40-го президента США (1981–1988)

7

День незалежності. Національне свято Гренади

День північних територій Японії (*відзначається на знак незгоди з захопленням СРСР за результатами Другої світової війни Курильських островів*)

- 190 років від дня, коли польський Сейм затвердив червоно-білий прапор як національний (*використовувався як символ національних повстань XIX століття, з 1919 року – державний*) (1831)
- 25 років від дня, коли британську антарктичну станцію «Фарадей» передано українським полярникам. На її базі створено українську станцію «Академік Вернадський». В Антарктиді піднято український прапор (1996)
- 175 років від дня народження Володимира Єгоровича Маковського (1846–1920), російського живописця
- 150 років від дня народження Аркадія Якимовича Ляценка (1871–1931), українського і російського літературознавця
- 150 років від дня народження Кієсі Шіга (1871—1951), японського лікаря і мікробіолога, який у 1897 році вперше виділив збудника дизентерії
- 115 років від дня народження Олега Костянтиновича Антонова (1906–1984), радянського авіаконструктора (*понад 60 років жив і працював у м. Києві, де створив понад 60 типів літаків та планерів типу АН*)
- 75 років від дня народження Гектора Бабенка (1946), бразильського кінорежисера українського походження

8

День словенської культури (День Прешерена). Національне свято Республіки Словенія (*відзначається у день смерті Франца Прешерена (1800–1849), словенського поета, фундатора літературної словенської мови*)

- 100 років від дня, коли Рада Народних Комісарів УРСР ухвалила декрет про заповідник «Асканія-Нова» (1921)
- 60 років від дня, коли у м. Кривий Ріг (Дніпропетровська область) розпочато будівництво Інгулецького гірничо-збагачувального комбінату (1961)
- 55 років від дня, коли у м. Києві на заводі електротранспорту ім. Ф.Дзержинського (нині – ЗАТ «Київський завод електротранспорту») налагоджено виробництво тролейбусів «Київ-4» (1966)
- 50 років від дня, коли застосували біржовий індекс NASDAQ (*аббревіатура від англ. National Association of Securities Dealers Automated Quotation – Автоматизовані котирування Національної асоціації дилерів цінних паперів – американського позабіржового ринку акцій високотехнологічних компаній*) (1971)
- 830 років від дня народження Ярослава III Всеволодовича (1191–1246), Великого князя Київського (1236–1238, 1243–1246), князя Володимирського (1238–1246), сина Всеволода Велике Гніздо, батька Олександра Невського

125 років від дня народження Василя Онисимовича Хмурого (справжнє прізвище – Бутенко) (1896–1940), українського журналіста, мистецтвознавця, театрального критика

120 років від дня народження Івана Курка (1901–1981), українського різьбяр

9

Європейський день безпечного Інтернету (*відзначається з 2004 року у другий вівторок лютого за ініціативою європейської організації Insafe (Європейська мережа безпечного Інтернету)*)

580 років від дня народження Нізамеддіна Міра Алішера Навої (Алішер Навої) (1441–1501), узбецького поета, мислителя, просвітителя, державного діяча

175 років від дня народження Вільгельма Майбаха (1846–1928), німецького інженера та підприємця, конструктора першого «Мерседеса»

120 років від дня народження Макара Григоровича Гончарова (1901–1989), українського диригента, музичного діяча

10

55 років від дня початку у м. Москві судового процесу над письменниками А.Синявським, Ю.Данієлем, за звинуваченням в антирадянській агітації (1966)

150 років від дня народження Іполита Івановича Корабльова (1871–1951), українського вченого в галузі бджільництва

135 років від дня народження Євгена Теодоровича Коханенка (справжнє прізвище – Кохан) (1886–1955), українського актора і режисера

135 років від дня народження Гната Стефаніва (1886–1949), українського військового діяча, генерал-хорунжого

85 років від дня народження Богдана Михайловича Гориня (1936), українського політичного та громадського діяча, народного депутата України 1-го та 2-го скликань, журналіста, мистецтвознавця, політолога, колишнього дисидента

11

Всесвітній день хворого (*засновано 13 травня 1992 року папою Іоаном Павлом II, відзначається в день Лурдської Богоматері*)

День Ісламської революції 1979 року. Національне свято Ісламської Республіки Іран

День заснування держави. Національне свято Японії

200 років від дня народження Огюста Фернана Марієта (1821–1881), французького вченого-археолога, що присвятив життя вивченню Єгипту, засновника та першого керівника Єгипетського музею в Каїрі

180 років від дня народження Юзефа Брандта (1841–1915), польського живописця

160 років від дня народження Василя Дмитровича Огієвського (1861–1921), українського вченого-лісівника

12

Собор трьох святителів – Василя Великого, Іоанна Златоуста, Григорія Двоєлова

80 років від дня, коли англійські лікарі Хоуард Флорі та Ернст Чейн вперше використали пеніцилін для лікування інфекційних хвороб у людей (1941)

- 65 років від дня виготовлення експериментального автобуса марки «Львів» – первістка українського автобусобудування (1956)
- 70 років від дня, коли СРСР вперше в історії космонавтики запустила автоматичну міжпланетну станцію «Венера-1» у бік планети Венера (1951)
- 25 років від дня, коли було створено Українську академію банкової справи Національного банку України у м. Суми (1996)
- 495 років від дня народження Костянтина-Василя Острозького (1526–1608), українського магната, воєводи Київського, маршалка Волинського, політичного і культурного діяча, одного з найзаможніших і найвпливовіших магнатів Речі Посполитої, сина Костянтина Івановича Острозького
- 160 років від дня народження Лу Андреас-Саломе (1861–1937), відомої письменниці, філософа, лікаря-психотерапевта, значної постаті у культурному житті Європи кінця XIX – початку XX століття, жінки, що залишила помітний слід у житті і творчості Ф.Ніцше, З.Фрейда, Р.Рільке
- 150 років від дня народження Леся (Олекса Семенович) Мартовича (1871–1916), українського письменника і громадського діяча
- 140 років від дня народження Анни Павлівни (Матвіївна) Павлової (1881–1931), російської артистки балету
- 135 років від дня народження Василя Андрійовича Коссака (1886–1932), українського актора, співака і режисера
- 120 років від дня народження Івана Юхимовича Сенченка (1901–1975), українського письменника, журналіста
- 90 років від дня народження Василя Васильовича Яременка (1931), українського філолога, професора, директора Інституту культурологічних та етнополітичних досліджень Міжрегіональної академії управління персоналом

13

Всесвітній День радіо (*відзначається з ініціативи міжнародної організації ЮНЕСКО щорічно у цей день*)

Терендез. Національне свято Республіки Вірменія

- 60 років від дня, коли в Антарктиді відкрито першу радянську наукову станцію «Мирний» (1956)
- 40 років від дня, коли було заарештовано Анатолія Івановича Корягіна, кандидата медичних наук, лікаря-психіатра з м. Харкова, члена Робочої комісії для розслідування використання психіатрії з політичною метою, засудженого до 7 років ув'язнення та 5 років спецпоселення за антирадянську діяльність (*британський журнал «Ланцет» № опублікував його статтю з критикою на використання психіатрії у політичних цілях*) (1981)
- 140 років від дня народження Елеонори Фардзон (1881–1965), англійської дитячої письменниці, першого лауреата літературної премії ім. Ганса Крістіана Андерсена (1956)
- 100 років від дня народження Володимира Микитовича Вільного (справжнє прізвище – Волчков) (1921–1981), українського письменника
- 80 років від дня народження Зігмара Польке (1941–2010), всесвітньо відомого німецького художника-постмодерніста

День святого Валентина**Міжнародний день дарування книжок**

- 80 років від дня, коли Інститут історії АН УРСР приступив до створення чотирьохтомного видання «Історія Києва». Спеціальну комісію зі збирання матеріалів очолила доктор історичних наук Н.Полонська-Василенко (1941)
- 65 років від дня, коли у Москві відкрився XX з'їзд КПРС на якому було засуджено культ особи і, побічно, ідеологічну спадщину Й. Сталіна (1956)
- 45 років від дня, коли за допомогою радянської зброї та кубинських солдатів правлячий марксистський режим в Анголі взяв під контроль всю територію країни (1976)
- 120 років від дня народження Амді Гірайбая (справжнє ім'я – Лятіфов Абдулафат) (1901–1930), кримськотатарського поета, історика
- 110 років від дня народження Вільяма Колфа (1911–2009), нідерландського лікаря, піонера гемодіалізу і створення штучних органів. Вперше застосував у лікуванні штучну нирку (1944)
- 90 років від дня народження Сергія Володимировича Пелетмінського (1931), українського фізика-теоретика
- 85 років від дня народження Анни Вікторії Герман (1936–1982), відомої польської та радянської естрадної виконавиці, композитора (*її прапрадід у 1819 році заснував село Нойхоффунг (Надія) – нині Ольгине, неподалік від міста Бердянська на березі Азовського моря*)

Стрітєння Господнє

Міжнародний день дітей, хворих на рак (*відзначається з ініціативи Міжнародної конфедерації організацій батьків дітей, хворих на рак (ICCSPO), більш як у 40 країнах світу*)

День президентів. Національне свято США (*відзначається у третій понеділок лютого*)

День національного прапора Канади

День державності Сербії. Національне свято

День вшанування учасників бойових дій на території інших держав (*відзначається згідно з Указом Президента України від 11 лютого 2004 року № 180 щорічно у цей день*)

100 років від дня, коли Політбюро ЦК КП(б)У прийняло постанову про українську мову (*В. Чубарю та О. Шумському доручили написати циркуляр до членів КП(б)У про використання української мови як засобу поширення комуністичних ідей серед трудящих мас України*) (1921)

30 років від дня, коли м. Києві пройшов установчий з'їзд за участю фермерів, орендарів, делегатів від селянських і фермерських кооперативів та об'єднань з 21 області республіки, на якому створено Асоціацію фермерів України (1991)

- 190 років від дня народження Йозефа Главки (1831–1908), видатного чеського архітектора (зокрема, здійснив будівництво Віденської опери та архітектурного комплексу Резиденція православних митрополитів Буковини і Далмації у Чернівцях, тепер корпуси Чернівецького національного університету ім. Ю.Федьковича)
- 160 років від дня народження Шарля Едуарда Гільйома (1861–1938), швейцарського фізика, лауреата Нобелівської премії (1920)
- 155 років від дня народження Гната (Ігнат) Павловича Житецького (1866–1929), українського історика, культурного діяча, літературознавця, архівіста
- 115 років від дня народження Муси Джаліля (справжнє ім'я – Муса Мустафович Залілов) (1906–1944), татарського поета, Героя Радянського Союзу (автор «Моабітського зошита» – віршів, написаних у нацистській тюрмі Моабіт)

16

День відновлення Литовської держави. Національне свято

День народження Кім Чен Іра. Національне свято Кореїської Народно-Демократичної Республіки

- 70 років від дня введення в дію Лисичанського хімічного комбінату у Ворошиловградській (нині – Луганській) області (1951)
- 30 років від дня утворення у м. Києві Інституту сорбції і ендокринології АН УРСР (нині – Інституту сорбції і ендокринології НАН України) (1991)
- 130 років від дня народження Ганса Фрідріха Карла Гюнтера (1891–1968), німецького антрополога, автора расової теорії Третього Рейху
- 55 років від дня народження Нікласа Зеннстрема (1966), шведського підприємця-мільярдера, одного зі засновників Skype

17

- 255 років від дня народження Томаса Роберта Мальтуса (1766–1834), англійського економіста, священика
- 240 років від дня народження Рене Теофіла Гіацинта Лаеннека (1781–1826), французького лікаря, анатома, винахідника стетоскопа
- 125 років від дня народження Євгена Яковича Ремеза (1896–1975), українського математика

18

День незалежності. Національне свято Республіки Гамбія

Річниця від дня, коли колони самооборони вирушили до будівлі Верховної Ради України: опозиція цього дня вимагала прийняти в парламенті зміни до Конституції, які б суттєво зменшили повноваження Президента України. Відбулись жорстокі сутички між протестувальниками та міліцією на вулицях Грушевського, Інститутській та у Маріїнському парку. Початок штурму Майдану (2014)

Річниця від дня, коли Збройні Сили України завершили виведення військ з Дебальцевого (2015)

- 100 років від дня, коли у м. Тарнов (Польща) відбулася нарада Президента польського сейму Ю. Пілсудського з головним отаманом армії УНР С.Петлюрою та головнокомандуючим Наддніпрянської армії полковником О.Павленком з приводу підготовки до можливої війни з радянською Росією (1921)
- 100 років від дня, коли Міністерство військових справ Польщі видало наказ про звільнення інтернованих вояків російської та колишньої армії УНР з концентраційних таборів за умови отримання ними польського громадянства (1921)
- 55 років від дня, коли було завершено видання першої Української Радянської Енциклопедії (1966)
- 185 років від дня народження Шрі Рамакрішні Парамахамси (справжнє ім'я – Гададхар Чаттерджи) (1836–1886), реформатора індуїзму, містика, проповідника, одного із найбільш шанованих релігійних лідерів Індії
- 165 років від дня народження Софії Федорівни Русової (дівооче прізвище – Ліндфорс) (1856–1940), української педагогині, письменниці, громадської діячки, однієї з піонерок українського фемінізму
- 100 років від дня народження Володимира Ілліча Куценка (1921–1998), українського філософа
- 90 років від дня народження Тонні Моррісон (1931–2019), американської письменниці, лауреата Нобелівської премії (1993)

19

- Міжнародний день захисту морських ссавців** (*відзначається з 1986 року, коли Міжнародна комісія ввела заборону на китовий промисел*)
- Національний День прапора. Національне свято Республіки Туркменістан**
- Річниця входження Криму до складу України – передачі Кримської області зі складу РСФСР до складу УРСР (1954)**
- Річниця від дня, коли спецпризначенці намагалися штурмувати Будинок профспілок; під час зіткнень загинули активісти Майдану та працівники міліції (2014)**
- 200 років від дня народження Августа Шлейхера (1821–1868), німецького мовознавця
- 125 років від дня народження Андре Бретона (1896–1966), французького поета і письменника, основоположника сюрреалізму
- 100 років від дня народження Ярослава Антоновича Воцака (1921–1989), українського і білоруського диригента

20

- Всесвітній день соціальної справедливості** (*проголошено Генеральною Асамблеєю ООН (A/RES/62/10 від 26 листопада 2007 року), відзначається щорічно, починаючи з 2009 року*)
- День Героїв Небесної Сотні** (*відзначається згідно з Указом Президента України від 11 лютого 2015 року № 69 щорічно у цей день*)
- Роковини масового розстрілу активістів Майдану (2014)**

85 років від дня народження Миколи Івановича Мушинки (1936), українського фольклориста, етнографа, літературознавця, мистецтвознавця і бібліографа

21

Міжнародний день рідної мови (*проголошено Генеральною конференцією ЮНЕСКО в листопаді 1999 року, відзначається щорічно, починаючи з лютого 2000 року (резолуція 30-ї сесії ЮНЕСКО)*)

День пам'яті героїв. Національний день трауру Республіки Бангладеш

День пам'яті іноземців – учасників Французького руху Опору

Річниця від дня, коли представники опозиції та В.Янукович при іноземних послах підписали угоду про повернення до Конституції 2004 року (2014)

60 років від дня, коли група «Бітлз» вперше виступила на сцені клубу The Cavern (м. Ліверпуль, Великобританія) (1961)

200 років від дня народження Старіона Мартиніановича Ходецького (1821–1887), українського біолога, тваринника, лісівника

175 років від дня народження Сватоплука Чеха (1846–1908), чеського письменника

150 років від дня народження Осипа Микитки (1871–1920), українського військового діяча, генерал-майора Української галицької армії

120 років від дня народження Василя Григоровича Смекаліна (1901–1940), українського композитора, диригента, педагога

100 років від дня народження Володимира Кириловича Малика (справжнє прізвище – Сиченко) (1921–1998), українського письменника (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)

90 років від дня народження Віктора Івановича Лісовола (1931–2013), українського кобзаря, композитора

22

Міжнародний день підтримки жертв злочинів (*відзначається з 1990 року, коли у цей день уряд Англії надрукував «Хартію жертв злочинів»*)

День незалежності. Національне свято Сент-Люсії

Річниця від дня, коли урядові будівлі перейшли під контроль самооборони Майдану, В.Янукович утік з Києва, його резиденцію Межигір'я зайняли активісти, а парламент повернувся до Конституції 2004 року й обрав Головою Верховної Ради України О.Турчинова (2014)

Річниця від дня, коли Верховна Рада України 328-ма голосами народних депутатів постановила, що Президент України В.Янукович «самоусунувся в неконституційний спосіб» і призначила дострокові вибори Президента України на 25 травня (2014)

75 років від дня, коли лікар Зельман Ваксман (1888–1973) відкрив антибіотик стрептоміцин (перший антибіотик, ефективний при лікуванні туберкульозу) (1946)

35 років від дня, коли на Філіппінах почалася безкровна революція «Влада народу», внаслідок якої була повалена диктатура президента Фердинанда Маркоса (1986)

70 років від дня народження В'ячеслава Григоровича Медвідя (1951), українського письменника, лауреата Національної премії Т.Шевченка (2003)

23

День незалежності. Національне свято Держави Бруней Даруссалам

День Республіки (Машрамані). Національне свято Кооперативної Республіки Гайана

День пам'яті Номан Челебіджіхан (Челебі Челебієв) (1885–1918)
(кримськотатарського політика, релігійного діяча, першого голови уряду Кримської Народної Республіки (1917–1918), організатора І Курултаю кримськотатарського народу, автора віршів національного гімну кримських татар)

День пам'яті і скорботи у Чечні *(річниця депортації чеченців та інгушів)*

120 років із дня народження Леоніда Перфецького (1901–1977), військового діяча, художника, учасника боротьби за незалежність України у ХХ столітті **(відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478)**

100 років від дня народження Захара Власовича Гончарука (1921–1993), українського поета, перекладача

24

День Незалежності Естонської Республіки. Національне свято

День прапора. Національне свято Мексиканських Сполучених Штатів

День національного прапора. Національне свято Республіки Румунії

60 років від дня відкриття аеропорту Орлі у Парижі (1961)

160 років від дня народження Олексія Миколайовича Лісовського (1861–1934), українського письменника, етнографа, літературознавця, фольклориста

100 років від дня народження Флоріана Абрамовича Коцюбинського (1921–1991), українського скульптора

100 років від дня народження Антона Михайловича Кашшя (1921–1991), українського живописця-пейзажиста

100 років від дня народження Василя Михайловича Яременка (1921–2010), українського актора

85 років від дня народження Ігоря Володимировича Волкова (1936), українського вченого у галузі електротехніки

45 років від дня народження Яна Борисовича Кума (1976), американського підприємця та програміста українського походження, розробника месенджера WhatsApp

25

День незалежності держави Кувейт. Національне свято

65 років від дня, коли у ході ХХ з'їзду КПРС Микита Хрущов виступив із доповіддю про викриття культу особи Сталіна (1956)

30 років від дня, коли позачергове засідання політичного консультативного комітету Варшавського договору схвалило рішення про скасування військових органів блоку (1991)

- 180 років від дня народження П'єра Огюста Ренуара (1841–1919), французького живописця, графіка і скульптора
- 160 років від дня народження Якова Васильовича Жарка (справжнє прізвище – Жарченко) (1861–1933), українського письменника, актора, репресованого *(відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478)*
- 150 років від дня народження Лесі Українки (справжнє ім'я – Лариса Петрівна Косач-Квітка) (1871–1913), видатної української поетеси і громадської діячки *(відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478)*
- 140 років від дня народження Абдурешіда Медієва (1881–1912), кримськотатарського політичного діяча, журналіста, педагога, видавця

26

День Ходжалинського геноциду і національної скорботи. День пам'яті Республіки Азербайджан

- 100 років від дня, коли на базі Кам'янець-Подільського університету засновано Кам'янець-Подільський державний педагогічний інститут (1921)
- 85 років Адольф Гітлер ініціював програму виробництва «народних автомобілів» «Volkswagen» (1936)
- 235 років від дня народження Домініка Франсуа Жана Араго (1786–1853), французького фізика та астронома, автора багатьох відкриттів у царині оптики й електромагнетизму
- 110 років від дня народження Олега Олександровича Богомольця (1911–1991), українського патофізіолога
- 90 років від дня народження Володимира Васильовича Толканьова (1931–2003), українського хорового диригента, педагога

27

День проголошення незалежності. Національне свято Домініканської Республіки

День проголошення Сахарської Арабської Демократичної Республіки

- 95 років від дня, коли спільне засідання УАН затвердило статут Художньо-археологічного музею ім. Ханенків (1921) (нині – Музей мистецтв ім. Богдана та Варвари Ханенків)
- 75 років від дня, коли на засіданні президії АН УРСР уперше було офіційно заявлено про новий швидкісний спосіб автоматичного зварювання голим електродом під шаром флюсу, розроблений Інститутом електрозварювання АН УРСР (1941)
- 190 років від дня народження Миколи Миколайовича Ге (1831–1894), художника *(відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478)*
- 160 років від дня народження Рудольфа Штейнера (1861–1925) австрійського філософа-містика, творця антропософії
- 130 років від дня народження Девіда Сарноффа (Давид Сарнов) (1891–1971), американського піонера радіо- та телемовлення

- 120 років від дня народження Михайла Степановича Гришка (1901–1973), українського співака
- 120 років від дня народження Олексія Івановича Жирадкова (1901–1992), українського скульптора
- 120 років від дня народження Георгія Олексійовича Гараса (1901–1972), українського художника
- 100 років від дня народження Юліана Олексійовича Корчинського (1921–1990), українського хорового диригента
- 95 років від дня народження Девіда Хантера Хьюбела (1926–2013), канадського вченого, лауреата Нобелівської премії (1981)
- 90 років від дня народження Юрія Дмитровича Герца (1931–2012), українського живописця

28

- 100 років від дня, коли у Кронштадті почалось збройне повстання гарнізону воєнних моряків, які вимагали ліквідації більшовицької диктатури, відновлення основних демократичних свобод (*викликане невдоволенням більшовицькою політикою «воєнного комунізму»; повстання було підтримане екіпажами багатьох військових кораблів, але жорстко придушене Червоною армією*) (1921)
- 35 років від дня, коли у м. Стокгольм було вбито прем'єр-міністра Швеції Улофа Пальме (1986)
- 30 років від дня, коли Рада у справах релігій при Раді міністрів УРСР зареєструвала статут про управління релігійною організацією Свідків Єгови в УРСР (1991)
- 120 років від дня народження Романа Аполлоновича Сімовича (1901–1984), українського композитора, педагога
- 120 років від дня народження Лайнуса Карла Полінга (Паулінг) (1901–1994), американського хіміка, лауреата Нобелівської премії (1954) та Нобелівської премії миру (1962)
- 100 років від дня народження Юрія Юрійовича Боролича (1921–1973), українського письменника в Чехословаччині

Цього місяця виповнюється

- 75 років з часу відкриття у селищі Володарка (Київська область) першого в Україні і третього в СРСР вітамінного заводу (1946)
- 75 років з часу, коли у м. Дніпропетровську закінчено відбудову залізничного мосту через Дніпро, що тривала 13 місяців (1946)

БЕРЕЗЕНЬ

1

Всесвітній день цивільної оборони (*Відзначається з метою пропаганди знань про цивільну оборону і підняття престижу національних рятувальних служб. Цього дня набрав чинності статут Міжнародної організації цивільної оборони, який схвалили 18 держав*)

Національний день боротьби за мир – День вибуху на атолі Бікіні.

Національний день Японії

День героїв. Національне свято Республіки Парагвай

День помилок і пам'яті жертв ядерних досліджень. День пам'яті Маршалових островів

День руху за незалежність. Національне свято Республіки Корея

День незалежності. Національне свято Боснії і Герцеговини

80 років від дня, коли вийшло в ефір перше комерційне FM-радіо – радіостанція W47NV у Нешвіллі (США) (1941)

60 років від дня, коли президент США Джон Кеннеді оголосив про створення Корпусу Миру (1961)

30 років від дня, коли шахтарі Донбасу почали страйк, уперше висунувши вимогу відставки М.Горбачова (1991)

310 років з часу виходу в світ першого номеру англійського сатиричного журналу «The Spectator» (англ. – спостерігач, глядач), що послужив зразком для видань такого жанру в інших країнах світу (1711)

130 років від дня народження Федора Пилиповича Калиновича (1891–?), українського математика

120 років від дня народження Павла Андрійовича Байдебури (1901–1985), українського письменника

105 років від дня народження Антіна Тимофійовича Середницького (1916–2012), українського письменника, літературознавця, журналіста, культурно-освітнього діяча (Польща)

90 років від дня народження Любомира Антоновича Пирога (1931), доктора медичних наук, члена-кореспондента НАН України

2

Федора Мовчазного, Преподобного Печерського

День селянина. Національне свято Республіки Союз М'янма

Річниця перемоги біля Адуа. Національне свято Федеративної Демократичної Республіки Єфіопія

100 років від дня, коли в районі Золотопілля Черкаського повіту більшовиками було знищено повстанський загін отамана Загороднього (1921)

65 років від дня, коли Марокко отримало незалежність від Франції (1956)

100 років від дня народження Гургена Карповича Карапетяна (1921–1986), українського диригента

90 років від дня народження Марії Яківни Байко (1931), української співачки

90 років від дня народження Михайла Сергійовича Горбачова (1931), радянського політичного і партійного діяча

3

Всесвітній день письменника (*відзначається щорічно у цей день за рішенням 48 конгресу Міжнародного ПЕН-клубу, що відбувся 12–18 січня 1986 року*)

День визволення від османського іґа. Національне свято Республіки Болгарія

День Мучеників. Національний день пам'яті Республіки Малаві

- 155 років від дня, коли у м. Києві було відкрито публічну бібліотеку (тепер – Національна парламентська бібліотека України) (1866)
- 100 років від дня, коли канадський фізіолог Фредерік Бантінг спільно з колегами відкрив гормон інсулін, за що згодом отримав Нобелівську премію (1921)
- 90 років від дня, коли 31-й президент США Герберт Гувер затвердив рішення Конгресу США вважати вірш «Зоряно-смугастий прапор» офіційним гімном США (*написаний у 1814 році Френсісом Кі під впливом подій англо-американської війни 1812 року і покладений згодом на мелодію популярної англійської пісні «To Anacreon in Heaven»*) (1931)
- 80 років від дня, коли було створено Інститут генетики і селекції Академії наук УРСР (1946)
- 30 років від дня, коли у Латвії та Естонії відбулися референдуми, на яких більшість громадян висловилися за вихід цих республік зі складу СРСР (1991)
- 210 років від дня народження Антіна Степановича Любича Могильницького (1811–1873), українського поета, громадського і політичного діяча (***відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478***)
- 190 років від дня народження Джорджа Мортімера Пульмана (1831–1897), американського винахідника (конструктора спальних вагонів та автора ідеї вагона-ресторану)
- 170 років від дня народження Якова Миколайовича Шульгина (1851–1911), історика, педагога, громадського діяча (***відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478***)
- 130 років від дня народження Архипа Йосиповича Кмети (1891–1978), українського військового та громадського діяча
- 125 років від дня народження Івана Сергійовича Паторжинського (1896–1960), українського співака, педагога

4

- 25 років від дня, коли Кабінет Міністрів України прийняв постанову «Про створення Уманської сільськогосподарської академії» (1996)
- 125 років від дня народження Павла Кукурузи (1896–1978), українського видавця, редактора, педагога
- 120 років від дня народження Івана Євгеновича Жуковського (1901–1980), українського архітектора, диригента
- 105 років від дня народження Ганса Юргена Айзенка (1916–1997), німецько-британського вченого-психолога (*одного з лідерів біологічного напрямку в психології, творця чинникової теорії особистості, автора популярного тесту інтелекту (IQ-тест)*)
- 80 років від дня народження Василя Юлійовича Скакандія (1941), українського графіка, живописця

5

День професійного сержанта в Україні (*Відзначається згідно з наказом Міністра оборони України від 10 лютого 2009 року кожної першої п'ятниці березня. Введено з метою підтримки і підвищення престижу військової служби за контрактом на посадах сержантського і старшинського складу, а також патріотичного виховання військових кадрів України*)

- 160 років від дня, коли був оголошений маніфест Олександра II про відміну кріпосного права в Росії (1861)
- 75 років від дня, коли Вінстон Черчилль використав словосполучення «залізна завіса» у своїй промові в Фултоні (1946)
- 55 років від дня, коли на Запорізькому алюмінієвому заводі вперше в СРСР налагоджено безперервний випуск алюмінієвої катанки з рідкого металу (1966)
- 50 років від дня, коли Комітет захисту ув'язнених письменників при Міжнародному ПЕН-Клубі надіслав листа до Верховного суду УРСР, домагаючись ревізії процесу В.Мороза (підписали: Роземонд Леман – голова комітету та Давід Карвер – генеральний секретар ПЕН-Клубу) (1971)
- 150 років від дня народження Рози Люксембург (Розалія Люксембург) (1871–1919), німецької політичної діячки польсько-єврейського походження
- 125 років від дня народження Валентини Юхимівни Бжеської (по чоловіку – Бучма) (1896–1977), української актриси
- 100 років від дня народження Віктора Олексійовича Єфімова (1921–2002), українського вченого в галузі металургії і ливарного виробництва
- 90 років від дня народження Костянтина Васильовича Силантьєва (1931–2005), українського співака

6

День незалежності Республіки Гана. Національне свято

- 55 років від дня початку роботи Нікопольського заводу феросплавів (Дніпропетровська область) (1966)
- 30 років від дня, коли було засновано Національний олімпійський комітет України (1991)
- 30 років від дня, коли вперше страйкуючі українські шахтарі задекларували політичні вимоги (*у зверненні робітників шахти ім. О.Стаханова (м. Димитров) вимагалося: надати Декларації про державний суверенітет України статусу конституційного закону; провести деполітизацію теле- і радіомовлення, преси, армії, КДБ, прокуратури, МВС, навчальних закладів; забезпечити реальний суверенітет всім республікам*) (1991)
- 170 років від дня народження Олександра Олексійовича Ізмаїльського (1851–1914), українського вченого, агронома
- 140 років від дня народження Порфирія Дмитровича Жалко-Титаренка (1881–1949), українського живописця і графіка
- 120 років від дня народження Наума Ілліча Ахієзера (1901–1980), українського математика (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)
- 95 років від дня народження Анджея Вайди (1926–2016), польського режисера

90 років від дня народження Олександра Івановича Білаша (1931–2003), українського композитора, Героя України (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)

7

145 років від дня, коли американський винахідник Александр Белл отримав патент на виготовлення побутових телефонів (1876)

85 років від дня, коли, порушивши Версальський договір і Локарнські угоди, німецькі збройні сили зайняли демілітаризовану Рейнську область (*цим було покладено початок територіальному переділу Європи і фактично перекреслено рішення Версальського договору, підписаного за результатами Першої світової війни*) (1936)

165 років від дня народження Порфирія Денисовича Мартиновича (1856–1933), українського живописця, графіка, фольклориста і етнографа

145 років від дня народження Володимира Йосиповича Вергановського (1876–1946), українського вченого-правознавця

125 років від дня народження Івана Лаврентійовича Бронзова-Єгорова (справжнє прізвище – Єгоров) (1896–1963), українського співака

120 років від дня народження Семена Дмитровича Скляренка (1901–1962), письменника (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)

90 років від дня народження Федора Миколайовича Ковача (1931–2009), словацького і українського письменника, літературознавця, перекладача, члена Спілки словацьких письменників.

85 років від дня народження Ярослава Дмитровича Ісаєвича (1936–2010), українського історика культури, книгознавця

8

Масниця, Колодій, Масляна (*традиційне східнослов'янське, зокрема й українське свято, що відзначається протягом тижня перед Великим постом*)

Міжнародний жіночий день (*Ідея проведення Міжнародного жіночого дня вперше виникла на початку ХХ століття. Цей день відзначають у більшості країн світу*)

День Березневої революції. Національне свято Сирійської арабської Республіки

75 років від дня, коли було розпочато процес ліквідації Української греко-католицької церкви (*на Львівському Соборі було прийнято вимушене рішення УГКЦ про «самоліквідацію» та приєднання до Російської Православної Церкви*) (1946)

260 років від дня народження Яна Потоцького (1761–1815), польського історика, етнографа, географа і письменника

100 років від дня народження Інни Антонівни Коломієць (1921–2005), українського скульптора

100 років від дня народження Ігоря Михайловича Ассеева (1921–1996), українського композитора і педагога

80 років від дня народження Андрія Олександровича Миронова (прізвище при народженні – Менáкер) (1941–1987), радянського актора театру і кіно

9

День народження Тараса Григоровича Шевченка (1814–1861), українського поета, художника, мислителя

70 років від дня, коли Югославія опублікувала «Білу книгу» із звинуваченнями на адресу СРСР (1951)

65 років від дня, коли у м.Тбілісі за наказом М. Хрущова було жорстоко придушено демонстрацію сталіністів (1956)

60 років від дня, коли Далай-Лама звернувся до ООН із закликом відновити незалежність Тибету (1961)

55 років від дня, коли уряд Франції заявив про вихід країни з військової організації НАТО (1966)

20 років від дня, коли відбулись сутички учасників акції «Україна без Кучми» з працівниками правоохоронних органів (2001)

135 років від дня народження Георгія (Юрій) Івановича Нарбута (1886–1920), українського художника-графіка, педагога

100 років від дня народження Олексія Прокоповича Береста (1921–1970), військового діяча, учасника Другої світової війни, Героя України *(відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478)*

85 років від дня народження Володимира Микитовича Артеменка (1936–2008), українського режисера-документаліста

80 років від дня народження Анатолія Георгійовича Болгарського (1941), українського диригента

10

Роковини смерті Тараса Григоровича Шевченка (1814–1861), українського поета, художника, мислителя

Річниця перемоги війська князя Данила Галицького під Дорогочином (Волинь) над військами Тевтонського ордену у березні 1238 року

30 років від дня, коли біля монументу дружби на межі Росії, України і Білорусі з ініціативи компартій цих республік відбувся мітинг на підтримку оновленого Союзу (1991)

11

День відновлення незалежності Литви. Національне свято Литовської Республіки

День Співдружності. Національне свято Тувалу

День Мошоешоє. Національне свято Королівства Лесото

100 років від дня, коли дружина короля Великої Британії Георга V Марія стала першою жінкою, яка отримала почесний докторський ступінь Оксфордського університету (1921)

80 років від дня, коли президент США Франклін Рузвельт підписав закон про ленд-ліз – допомогу військовим майном і технікою союзникам по антигітлерівській коаліції (1941)

- 115 років від дня народження Зіно Давідоффа (Зіновій (Зюсселе-Мейер) Гілень Давидов) (1906–1994), швейцарського підприємця єврейсько-українського походження, уродженця Києва, засновника тютюнової компанії Davidoff
- 100 років від дня народження Павла Родіоновича Романчука (1921–2008), військового діяча, учасника вигнання нацистів із території України *(відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478)*
- 90 років від дня народження Руперта Мердока (1931), міжнародного медіамагната, творця і голови медіакорпорації News Corporation
- 60 років від дня народження Костянтина Тихоновича Лавра (1961), українського книжкового графіка

12

День незалежності. День Республіки. Національне свято Республіки Маврикій

День Оновлення. Національне свято Республіки Габон

День Співдружності націй *(до 1946 року – день Британської співдружності націй)*

День землевпорядника *(відзначається згідно з Указом Президента України від 11 грудня 1999 року № 1556 щорічно у другу суботу березня)*

125 років від дня, коли у Петербурзі за допомогою винайденого Олександром Поповим приладу було передано першу в світі радіограму (1896)

75 років від дня, коли у Будапешті (Угорщина) за рішенням суду було страчено «останнього союзника Гітлера», лідера угорських нацистів Ференца Солаші (1946)

190 років від дня народження Клементя Студебекера (1831–1901), американського промисловця *(засновника знаменитої корпорації спочатку з виготовленню кінних повозок, а пізніше вантажних автомобілів, які СРСР отримував від США по ленд-лізу в часи Великої Вітчизняної війни)*

140 років від дня народження Мустафи Кемалья Ататюрка (Газі Мустафа Кемаль-паша) (1881–1938), засновника і першого президента Турецької Республіки (1923-1938) *(Сам зазначав дату народження 19 травня – дату початку боротьби за незалежність Туреччини)*

140 років від дня народження Володимира Івановича Бирчака (1881–1946), українського письменника і літературознавця

140 років від дня народження Валентина Максимовича Трутенка (1881–1953), українського військового діяча, генерал-хорунжого

120 років від дня народження Дмитра Івановича Ангельського (1901–1937), українського живописця і графіка

110 років від дня народження Теодора Юськіва (1911–2010), українського співака

100 років від дня народження Петра Йосиповича Коришковського (1921–1988), українського радянського історика, вченого-енциклопедиста, нумізмата

90 років від дня народження Івана Денисовича Бажинова (1931), українського літературознавця і критика

80 років від дня народження Анатолія Миколайовича Дриженка (1941), українського актора

75 років від дня народження Лайзи Мінеллі (1946), американської акторки та співачки, лауреатки премій: «Греммі», «Тоні», «Оскар», двічі «Золотий глобус»

13

Міжнародний день планетаріїв (*відзначається в останню неділю перед днем весняного рівнодення за ініціативою Асоціації італійських планетаріїв, з 1994 – міжнародний день*)

День Революції. Національне свято Гренади

100 років від дня, коли Монголія проголосила незалежність від Китаю (1921)

60 років від дня, коли велика кількість мешканців Куренівки в м. Києві, а також пасажирів міського транспорту, що потрапив у зону лиха, трагічно загинули після прориву дамби й затоплення району потужним селевим потоком із відходів виробництва Петровських цегляних заводів («Чорний понеділок») (1961)

30 років від дня, коли розпочався страйк на шахтах Львівсько-Волинського басейну (*страйкуючі висунули економічні та політичні вимоги: підвищення заробітної плати у два рази, надання Декларації про державний суверенітет України статусу конституційного акта, звільнення з-під варту народного депутата С.Хмари, розпуск Верховної Ради СРСР і з'їзду народних депутатів СРСР «як непотрібної інституції на шляху до незалежної держави»*) (1991)

25 років від дня, коли відповідно до Указу Президента України від 13 березня 1996 року №181 «Про надання статусу національного Києво-Печерському державному історико-культурному заповіднику» надано статус національного.

160 років від дня народження Євдокії Прокопівни Боярської (за чоловіком – Богемська) (1861–1900), української актриси і співачки

110 років від дня народження Лафайєта Рональда Хаббарда (1911–1986), американського письменника-фантаста, засновника Церкви саєнтології, підприємця

80 років від дня народження Архипа Григоровича Данилюка (1941–2008), етнографа, географа-краєзнавця

80 років від дня народження Григорія Максимовича Штона (1941), українського літературознавця, кінодраматурга лауреата Державної премії України ім. Т.Шевченка

75 років від дня народження Андрія Олександровича Бенкендорфа (1946–2012), українського кіносценариста та режисера

65 років від дня народження Марії Едуардівни Вайно (1956), української письменниці, двічі лауреатки Всеукраїнського конкурсу «Коронація слова»

14

Прощена неділя

Міжнародний день боротьби проти гребель (День дій на захист річок, води і життя) (*відзначається з 1998 року за ініціативою громадської екологічної організації «Міжнародна мережа річок», США*)

День конституції. Національне свято Князівства Андора

- 70 років від дня, коли американські війська під егідою сил ООН увійшли в м. Сеул (Південна Корея) (1951)
- 200 років від дня народження Петра Дмитровича Селецького (1821–1879), піаніста і композитора
- 130 років від дня народження Амвросія Максиміліановича (Максимович) Бучми (1891–1957), актора, режисера, педагога (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)
- 125 років від дня народження Іллі Аркадійовича Віленського (1896–1973), композитора
- 100 років від дня народження Сергія Давидовича Козака (1921–1993), співака, композитора, письменника

15

- Початок Великого (строного) посту** (*у християн східного обряду*)
- Всесвітній день прав споживача** (*відзначається світовою спільнотою щорічно у цей день під егідою ООН*)
- День початку революції 1848 року. Національне свято Угорської Республіки**
- День конституції. Національне свято Республіки Білорусь**
- Річниця проголошення повної державної самостійності Карпатської України (1939 рік)**
- 100 років від дня, коли до УСРР почали масово прибувати постраждалі від голоду в РСФРР (1921)
- 110 років від дня народження Богдана Ільковича Стебельського (1911–1994), художника, мистецтвознавця і громадського діяча (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)
- 90 років від дня народження Ярослава Йосиповича Бурака (1931–2011), вченого-механіка

16

- Річниця проведення нелегітимного «референдуму» про статус Автономної Республіки Крим; результати референдуму не визнала українська влада і світова спільнота (крім Росії, Сирії, КНДР і Венесуели) (2014)**
- 100 років від дня, коли було укладено Московський договір між РРФСР та урядом Ататюрка (*всупереч умовам Севрського договору до Туреччини перейшли Карська область і Сурмалінський повіт колишньої Російської імперії, що їх вірмени вважають своїми етнічними землями. Вірменське населення згодом залишило ці території*) (1921)
- 15 років від дня, коли Генеральна асамблея ООН проголосувала за утворення Ради з прав людини (2006)
- 175 років від дня народження Адріана Вікторовича Прахова (1846–1916), українського та російського мистецтвознавця, археолога, художнього критика
- 150 років від дня народження Миколи Григоровича Бурачека (1871–1942), живописця-пейзажиста, художника театру, письменника (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)

- 140 років від дня народження Григорія Ісаковича Компанійця (1881–1959), українського композитора, диригента, педагога
- 120 років від дня народження Бориса Степановича Бутник-Сіверського (1901–1983), українського мистецтвознавця (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)
- 115 років від дня народження Романа Олексійовича Черкашина (1906–1993), українського актора, режисера, педагога
- 85 років від дня народження Віталія Степановича Кашперського (1936), українського актора, режисера
- 80 років від дня народження Володимира Марковича Кожухара (1941), українського диригента
- 80 років від дня народження Бернардо Бертолуччі (1941–2018), італійського кінорежисера, сценариста, лауреата премії «Оскар»

17

День святого Патріка. Національне свято Республіки Ірландія**Річниця героїчного бою військ Карпатської України з військами хортиської Угорщини на Красному полі поблизу м. Хуст на Закарпатті (1939)**

- 80 років від дня, коли у Вашингтоні (США) відкрито Національну галерею мистецтв (1941)
- 70 років від дня, коли Українська повстанська армія (УПА) закликала США допомогти їй у боротьбі з СРСР (1951)
- 50 років від дня, коли у м. Києві оприлюднене «Звернення харківських євреїв-відмовників до делегатів XXIV з'їзду КПРС і XXIV з'їзду КПУ», у якому порушувалося питання про необхідність додержання прав і свобод громадян у СРСР (1971)
- 30 років від дня, коли було проведено референдум про збереження Союзу Радянських Соціалістичних Республік (*республіки Прибалтики, Вірменія, Грузія та Молдова участі в референдумі не брали; 76,4% з тих, хто взяв участь у голосуванні, висловились за збереження СРСР, при цьому в Україні 80% учасників паралельного опитування висловились за Союз на принципах Декларації про державний суверенітет УРСР, а в РРФСР на подібному плебісциті схвалили впровадження посади президента Росії*) (1991)
- 190 років від дня народження Василя Григоровича Демченка (1831–1914), українського юриста
- 165 років від дня народження Михайла Олександровича Врубеля (1856–1910), художника-символіста
- 145 років від дня народження Вадима Михайловича Щербаківського (1876–1957), українського історика, археолога, етнографа, мистецтвознавця
- 140 років від дня народження Вальтера Рудольфа Хесса (1881–1973), швейцарського фізіолога, лауреата Нобелівської премії (1949)
- 130 років від дня народження Матвія Генріховича Манізера (1891–1966), радянського скульптора, автора пам'ятника Т.Шевченку у м. Харкові
- 125 років від дня народження Надії Віталіївни Суровцової-Олицької (1896–1985), української письменниці, перекладача, історика, журналіста, громадсько-політичної діячки

- 120 років від дня народження Миколи Петровича Глуценка (1901–1977), відомого українського живописця
- 110 років від дня народження Ярослава Маркіяновича Чуперчука (1911–2004), українського фольклориста, хореографа

18

Всесвітній день сну (*проводиться в рамках проекту Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ) з проблем сну й здоров'я щорічно у третю п'ятницю березня*)

День національного прапора і гімну. Національне свято Аруби

Річниця від дня, коли у Кремлі підписано угоду приєднання Криму та Севастополя до Росії (анексія Російською Федерацією Криму і Севастополя), яку підписали президент РФ В.Путін, «спікер» розпущеної Верховної Ради АР Крим В.Константинов, самопроголошені прем'єр Криму С.Аксьонов та мер Севастополя О.Чалий (2014)

- 150 років від дня, коли розпочалось повстання Паризької комуни (18 березня – 28 травня 1871 року)
- 100 років від дня, коли підписанням Ризького миру закінчилася польсько-радянська війна 1920 року (1921)
- 100 років від дня, коли більшовицькі війська під командуванням М. Тухачевського взяли штурмом повсталий Кронштадт, придушивши виступ незадоволених радянською владою та політикою «воєнного комунізму», і розстріляли тисячі людей (1921)
- 90 років від дня, коли у США компанія Schick випустила в продаж першу електробритву (1931)
- 75 років від дня, коли у м. Вашингтоні (США) свою роботу розпочав Світовий банк (1946)
- 145 років від дня народження Йосипа Дмитровича Стадника (1876–1954), українського актора, режисера, перекладача, педагога
- 135 років від дня народження Курта Коффки (1886–1941), німецького психолога, одного з родоначальників гештальтпсихології
- 120 років від дня народження Василя Григоровича Безпалого (1901–1980), українського письменника
- 120 років від дня народження Василя Васильовича Кричевського (1901–1978), художника

19

- 200 років від дня народження Річарда Френсіса Бартонна (1821–1890), англійського дослідника Африки, першовідкривача озера Танганьїка
- 90 років від дня народження Емми Іванівни Андієвської (1931), української письменниці, поетеси та художниці

20

Всесвітній день Землі (*відзначається щорічно в день весняного рівнодення 20-21 березня; за традицією у цей день дзвонить Дзвін Миру у штаб-квартирі ООН в Нью-Йорку та інших країнах*)

Міжнародний день астрології (*відзначається у день весняного рівнодення*)

День Незалежності Туніської Республіки. Національне свято

День націоналізації нафтової промисловості. Національне свято Ісламської Республіки Іран

105 років від дня, коли Альберт Ейнштейн опублікував свою загальну теорію відносності (1916)

85 років від дня, коли у Вербну неділю в німецьких католицьких приходах було поширено антинацистську енцикліку Папи римського Пія XI «З пекучою стурбованістю» (1936)

25 років від дня, коли на засіданні Верховної Ради України відбулося офіційне представлення проекту нової Конституції України (з доповідями виступили співголови Конституційної комісії – Президент України Л.Кучма і голова Верховної Ради України О.Мороз) (1996)

280 років від дня народження Жана Антуана Гудона (1741–1828), французького скульптора

110 років від дня народження Альфонсо Гарсія Роблеса (1911–1991), мексиканського дипломата, лауреата Нобелівської премії миру (1982)

21

Міжнародний день боротьби за ліквідацію расової дискримінації (проголошено Генеральною Асамблеєю ООН у 1966 році (A/RES/2142 (XXI)

Всесвітній день поезії (відзначається щорічно у цей день згідно з резолюцією 30-ї сесії ЮНЕСКО, яка відбулася в Парижі у 1999 році)

Міжнародний день Навруз (навруз – у перекладі з перської – новий день, початок нового; відзначається відповідно до рекомендацій ЮНЕСКО та рішення 64-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН A/RES/64/253 від 19 лютого 2010 року)

Міжнародний день лялькаря (відзначається щорічно у цей день згідно з рішенням Міжнародної Ради УНІМА (UNIMA фр. Union Internationale la de Marionnette, англ. International Puppetry Association, дослівно «Міжнародна асоціація лялькового театру»; українська офіційна назва — Міжнародна Спілка діячів театру ляльок)

Міжнародний день людини із синдромом Дауна (відзначається щорічно у цей день з 2006 року відповідно до рішення VI Міжнародного симпозиуму з синдрому Дауна)

Міжнародний день лісів (відзначається щорічно відповідно до рішення Генеральної Асамблеї ООН A/RES/67/200 від 14.02.2013 року)

День Незалежності Республіки Намібія. Національне свято

День прав людини. Національне свято Південно-Африканської Республіки

Річниця від дня, коли Україна та Європейський Союз підписали політичну частину Угоди про асоціацію з Європейським Союзом, яка дала змогу перейти від партнерства і співробітництва до політичної асоціації та економічної інтеграції (2014)

День працівників житлово-комунального господарства і побутового обслуговування населення (відзначається згідно з Указом Президента України від 15 лютого 1994 року № 46 щорічно у третю неділю березня)

100 років від дня проголошення Грузинської СРР, до складу якої було включено Аджарію, Абхазію та Південну Осетію (1921)

- 170 років від дня народження Ісмаїла Гаспринського (1851–1914), кримськотатарського інтелектуала, суспільно-політичного діяча, просвітителя, видавця, письменника, реформатора національної освіти
- 95 років від дня народження Ярослава Павловича Кулинич (1926–2007), українського кінорежисера (США)

22

Всесвітній день води (водних ресурсів) *(проголошено Генеральною Асамблеєю ООН A/RES/47/193 від 22 грудня 1992 року)*

День скасування рабства. Національне свято Асоційованої вільної держави Пуерто-Ріко

- 130 років від дня народження Пантелеймона Івановича Крайківського (1891–1944), українського політичного та громадського діяча
- 90 років від дня народження Бертона Ріхтера (1931–2018), американського фізика-експериментатора, лауреата Нобелівської премії (1976)
- 85 років від дня народження Михайла Григоровича Осадчого (1936–1994), українського поета, прозаїка, правозахисника

23

Всесвітній метеорологічний день *(Цього дня у 1950 році набрала чинності Конвенція Всесвітньої Метеорологічної Організації (ВМО), відповідно до якої була створена Організація. У 1951 році ВМО одержала статус спеціалізованої установи системи ООН (WMO/EC-XII/Res.6))*

День Пакистану. Національне свято Ісламської Республіки Пакистан

- 100 років від дня, коли місто Олександрівськ перейменували в Запоріжжя (1921)
- 235 років від дня народження Олексія Петровича Юшневського (1786–1844), українського військового діяча, декабриста
- 225 років від дня народження Прокопа Михайловича Підгородинського (1796–1884), українського та російського співака, диригента
- 175 років від дня народження Георгія Йосиповича Деркача (1846–1900), українського та російського актора, антрепренера
- 140 років від дня народження Роже Мартена дю Гара (1881–1958), французького романіста і драматурга, лауреата Нобелівської премії (1937)
- 140 років від дня народження Германа Штаудінгера (1881–1965), німецького хіміка, лауреата Нобелівської премії (1953)
- 130 років від дня народження Василя Косаренка-Косаревича (1891–1964), українського публіциста, політичного діяча (США)
- 125 років від дня народження Льва Мойсейовича Брагинського (1896–1953), українського диригента, педагога
- 65 років від дня народження Жозе Мануеля Дурау Баррозу (1956), португальського політичного діяча, голови Європейської Комісії (з 2004 року)

24

Всесвітній день боротьби з захворюванням на туберкульоз *(проводиться щорічно на ознаменування того, що у цей день в 1882 році доктор Роберт Кох відкрив туберкульозну бацилу)*

Міжнародний день боротьби за права на правду про грубі порушення прав людини та гідності жертв (проголошено Генеральною Асамблеєю ООН A/RES/65/196 від 21 березня 2010 року)

День Революції. Національне свято Республіки Киргизстан

Всеукраїнський день боротьби із захворюванням на туберкульоз (відзначається згідно з Указом Президента України від 22 березня 2002 року № 290 щорічно у цей день)

115 років від дня народження Клавдії Іванівни Шульженко (1906–1984), української та російської естрадної співачки

115 років від дня народження Георгія Павловича Чернишенка (1906–1990), українського живописця

110 років від дня народження Джозефа Роланда Барбери (1911–2006), американського аніматора, творця мультиплікаційного серіалу «Том і Джері»

95 років від дня народження Даріо Фо (1926–2016), італійського драматурга, режисера, лауреата Нобелівської премії (1997)

25

Міжнародний день солідарності з жертвами рабства та трансатлантичної работоргівлі (проголошено Генеральною Асамблеєю ООН (A/RES/62/122 від 17 грудня 2007 року)

День Незалежності Грецької Республіки. Національне свято

День Волі (неофіційне свято на території Республіки Білорусь, відзначається у день проголошення Білоруської Народної Республіки (1918) національно налаштованими верствами населення та білоруською діаспорою)

День Служби безпеки України (відзначається згідно з Указом Президента України від 22 березня 2001 року № 193 щорічно у день прийняття Верховною Радою України Закону України «Про Службу безпеки України»)

100 років від дня, коли у м. Тарнов (Польща) Рада Української Народної Республіки звернулася до народного представництва держав світу з нотою протесту проти окупації України більшовиками та із закликом до міжнародного невизнання уряду УСРР (1921)

140 років від дня народження Бели Бартока (1881–1945), угорського композитора, піаніста, музичного фольклориста

110 років від дня народження Олександра Андрійовича Бандери (1911–1942), українського політичного та громадського діяча ОУН (з 1933), закатованого у німецькому концентраційному таборі Освенцім

110 років від дня народження Олексія Миколайовича Боголюбова (1911–2004), українського вченого в галузі механіки

110 років від дня народження Олексія Володимировича Омельчука (1911–1981), українського актора

45 років від дня народження Володимира Володимировича Кличка (1976), видатного українського спортсмена, професійного боксера, Олімпійського чемпіона з боксу у надважкій ваговій категорії (1996), чемпіона світу з боксу у надважкій ваговій категорії за версіями WBO, IBF, IBO

26

День незалежності. Національне свято Народної Республіки Бангладеш

День Національної гвардії України (*відзначається згідно з Указом Президента України від 18 березня 2015 року № 148 щорічно у цей день*)

110 років від дня народження Бернарда Каца (1911–2003), англійського біофізика, лауреата Нобелівської премії (1970)

110 років від дня народження Джона Ленгшо Остіна (1911–1960), англійського філософа, автора теорії мовного акту

105 років від дня народження Крістіана Бемера Анфінсена (1916–1995), американського біохіміка, який запропонував нове трактування процесу біологічної еволюції, лауреата Нобелівської премії (1972)

27

Міжнародний день театру (*відзначається щорічно з 1962 року; заснований в 1961 році у Відні на IX конгресі Міжнародного інституту театру при ЮНЕСКО*)

Річниця від дня, коли Генеральна асамблея ООН прийняла резолюцію на підтримку територіальної цілісності України та про визнання недійсним референдуму у Криму (2014)

150 років від дня, коли у м. Единбург (Великобританія) відбувся перший матч з регбі (1871)

150 років від дня народження Генріха Манна (1871–1950), німецького письменника

120 років від дня народження Ейсаку Сато (1901–1975), японського політичного і державного діяча, прем'єр-міністра Японії (1967–1972), лауреата Нобелівської премії миру (1974)

110 років від дня народження Михайла Сороки (1911–1971), громадського та політичного діяча, члена ОУН (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)

28

День Конституції. Національне свято Республіки Сербія

130 років від дня, коли розпочався перший чемпіонат світу з важкої атлетики (1891)

100 років від дня, коли було оприлюднені Універсал ради Республіки до українського народу за підписом голови І. Феценка-Чопівського, а також Заклик головного отамана С. Петлюри до населення України про наміри звільнення України від панування більшовиків і відновлення на її території УНР (1921)

130 років від дня народження Олекси Андрійовича Слісаренка (1891–1937), українського письменника

95 років від дня народження Олександра Вікторовича Барана (1926–2004), українського історика, католицького священика (Канада)

90 років від дня народження Сергія Костянтиновича Кілессо (1931–2012), українського архітектора і мистецтвознавця (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)

29

День Мучеників – день пам'яті повсталих проти колоніального режиму.

Національний пам'ятний день Республіки Мадагаскар

180 років від дня народження Марусі Вольвачівни (справжнє прізвище – Вольвач Марія Степанівна) (1841–між 1905 та 1910), української письменниці, поетеси, драматурга

140 років від дня народження Марійки Підгірянки (справжнє ім'я – Марія Омелянівна Ленерт-Домбровська) (1881–1963), української поетеси (*відзначається на державному рівні відповідно до Постанови Верховної Ради України від 16 грудня 2020 року № 4478*)

30

Теплого Олексі

275 років від народження Франсіско-Хосе де Гойя (1746–1828), іспанського живописця, гравера

165 років від дня, коли у Парижі представники Росії, Великобританії, Франції, Туреччини, Сардинії, Австрії та Пруссії підписали мирний договір, що завершував Кримську війну (1853–1856) (*передбачав повернення Росією Туреччині фортеці Карс в обмін на Севастополь та інші міста, зайняті союзниками Туреччини, й оголошення Чорного моря нейтральним із заборону росіянам і туркам мати свій флот*) (1856)

140 років від дня народження Миколи Олександровича Капустянського (1881–1969), українського військового і політичного діяча, генерал-хорунжого армії Української Народної Республіки, одного з керівників Організації українських націоналістів (мельниківців), глави сенату Українського націоналістичного руху (з 1964)

135 років від дня народження Михайла Івановича Терещенка (1886–1956), українського землевласника, мецената

130 років від дня народження Артура Вільяма Сіднея Герінгтона (1891–1970), американського інженера, творця військових джипів

130 років від дня народження Бориса Васильовича Романицького (1891–1988), видатного українського режисера та актора, одного із засновників Львівського українського драматичного театру ім. Заньковецької

125 років від дня народження Юхима Гедзя (справжнє ім'я – Савицький Олексій Васильович) (1896–1937), українського письменника

125 років від дня народження Івана Мірошніченка (1896–1964), українського громадсько-культурного діяча (США)

100 років від дня народження Олексія Івановича Дея (1921–1986), українського літературознавця, фольклориста, книгознавця

31

День геноциду азербайджанців (1918 року). Національний пам'ятний день Республіки Азербайджан

День Свободи. Національне свято Республіки Мальта

425 років від дня народження Рене Декарта (1596–1650), французького філософа, математика, фізика, фізіолога

- 120 років від дня випуску першого автомобіля «Мерседес» (створеного Вільгельмом Майбахом) (1901)
- 100 років від дня, коли згідно з мирним договором між УСРР і Польщею про реевакуацію військовополонених, прибула перша група військовополонених українців в кількості 1 тис. 236 осіб (1921)
- 30 років від дня, коли на позачерговій нараді Політичного консультативного комітету країн Варшавського Договору ухвалено рішення про скасування військових структур цієї організації (1991)
- 130 років від дня народження Бориса Васильовича Романицького (1891–1988), українського актора і режисера
- 90 років від дня народження Лешека Зигмундовича (Зигмунтович) Мазепи (1931), українського музикознавця, педагога

Цього місяця виповнюється

- 300 років від дня народження Тобайаса Джорджа Смоллетта (1721–1771), англійського письменника
- 85 років від часу, коли розпочав свою роботу Український науково-дослідний інститут клінічної медицини, який очолив ініціатор створення цього закладу академік М.Д. Стражеско (нині – «Інститут кардіології Академії медичних наук України ім. М. Стражеска») (1936)
- 75 років з часу, коли митрополит Української греко-католицької церкви Йосип Сліпий був засуджений до 8 років ув'язнення (1946)
- 70 років із часу відкриття Сумського обласного краєзнавчого музею (1951)
- 55 років від часу, коли в Івано-Франківській області від імені «Центрального штабу Українського національного фронту» поширювався «Меморандум ХХІІІ з'їзду КПРС», в якому висувалися вимоги повернути в Україну депортовані родини, створити умови для розвитку української мови та літератури, покласти край політичним репресіям (1966)
- 50 років від часу, коли поблизу м. Чорнобиль розпочато спорудження однієї з найбільших атомних електростанцій в СРСР (1971)
- 50 років від часу, коли 233 представника кримських татар в Узбецькій РСР підписали лист-протест проти випуску книги З.Сагинбаєва «300 днів в тилу ворога», в якій фальсифікувалася історія кримськотатарського народу (1971)